Орган Руського Народного Союза в Амер

СВОБОДА

SVOBODA

РІК XXI. Джерзи Сіти, Н. Дж., четвер, 24. цьвітня 1913. Ч. 17. | VOL. XXI. Jersey City, N. J., Thursday, April 24, 1913. N. 17.

ВСІМ ЧЛЕНАМ Р. Н. С. І ВСІМ СВОЇМ ЧИТАЧАМ ТА ПРИКЛОННИКАМ ВЕСЕЛИХ СЬВЯТ ВОСКРЕСЕНІЯ ХРИСТОВОГО ЖЕЛАЄ – РЕДАКЦІЯ.

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

До всіх американських Лемкв.

Ми низше підписані Лемки, відзиваємо ся до наших Братів і Сестер в Америці і просимо їх прочитати уважно сю відозву:

Наша дорога Лемківщина в старім краю находить ся в великім небезпеченьстві. Ляхи хочуть нашу батьківщину силою пястука спольщити, а кацапи при помочи російських рублів — змосковщити. Одні і другі взяли ся за руки, покумали ся з собою і давай навертати галицьких Лемків на свою віру... Довший час вони баламутили наш нарід, аж нарешті прийшов усему тому конець. Пригноблений бідою, але розумний і проворний з природи Лемко пізнав ся на своїх фальшивих опікунах і сказав: досить!...

На Лемківщині повіяло тепер иншим духом. Нарід завзяв ся викорінити з поміж себе польщину та забажав жити своїм власним, а не чужим національним житєм. Найшли ся щирі люди, котрі пішли між лемківський народ і стали йому отвирати очи. Нарід пізнав ріжницю між наємниками російського царя а своїми власними провідниками і станув по стороні тих послїдних. Кацапи заскреготали люто зубами і почали називати нас з погордою „українчиками”, „мазепинцями”, „зрадниками”, „польськими” та „пруськими наймитами” і т. п. Вони того щиро народного руху Лемків сильно налякали ся, бо знають, що приходить їм сумний конець. Лемківщина — се до недавна одинока частина галицької Руси, де кацапи чули ся цілковитими панами і всевладними господарями. Як „проклятї Українці” вирвуть їм з рук сей послідний кусник „подяремної Руси”, то їм тоді лишать ся до вибору дві одинокі дороги: або еміґрація на Камчатку, або... стричок!

Нашим моральним, ба навіть сьвятим обовязком: допомогти кацапам, щоб вони в як найкоротшім часі опинили ся там, куди їх тягне московський рубель і народна зрада. Ми мусимо вже раз станути ясно на становищи народнім і подати руку тим, котрі працюють у нас і для нас, на нашу власну користь, а не на користь деспотичної Росії! Ми мусимо вже раз здобути ся на відвагу і заявити там, де треба і кому треба: *ми не „русскіе”, не Москалї, але Русини, котрі стремлять до своєї независимости, котрі хотять бути своїми власними панами на своїй власній зимлї, а не чужими наємниками та рабами!*

Щоби ті наші задушевні мрії сповнили ся, щоби ми собі самі ґаздували у своїй власній хаті, нам ще потрібно богато тяжкої праці, а таку працю можуть робити лише люди учені і просьвічені. Науку і просьвіту здобуваєть ся тільки в школі, а наша школа — в ярмі! Ні Поляки ні Москалї (чи там їх наємники: кацапи) не навчуть нас любити наш рідний край; нам треба своїх *рідних шкіл*, а головно своїх *рідних бурс*, себто таких приютів, у яких наші лемківські діти будуть виховувати ся на патріотів руських а не московських!

Одною з таких щиро народних бурс є *Українська Бурса в Горлицях*, заснована — як нам відомо — в самім серци лемківської Руси. Заложенє сеї бурси коштувало богато праці, а її удержанє здавало ся з початку неможливим. При добрій волї та щирих заходах прихильних нам одиниць удало ся побороти всї початкові перешкоди і нині ми вже маємо свою власну, а не московську бурсу! Горлицька бурса — се та лемківська твердиня, о мури якої поломлять собі небавом зуби всї московські запроданці!... Ми Лемки повинні гордити ся сею бурсою, бо то задаток на наше воскресенє! Щоб те воскресенє Лемківщини прискорити, нам треба підпомогти сю бурсу *щедрими матеріяльними жертвами!* Зрозуміймо, Братя і Сестри, свій власний інтерес: підтримаємо горлицьку бурсу, то тим самим підотнемо в самім коріни насаджене на нашій рідній землі чуже та ще до того небезпечне для нас дерево; не дамо тій бурсі ніякої грошевої помочи, то вона впаде, а те дерево, що його та бурса підгризає, розросте ся широкими та крісластими галузями, а на тих галузях кацапи нас вивішають так, як цар-батюшка вішає тепер наших братів на Україні!

Тож до голови по розум, краяни-Лемки! Ми не можемо звідси воювати з ворогом шаблями та карабінами, але даймо нашим старокраєвим братям *гроші*, а вони за ті гроші куплять собі на місци таке оружіє, яке їм там буде потрібне... Не думаймо, що жертвовані нами центи пропадуть марно. Ні, гроші вложені на рідні школи і бурси — се сталий зелїзний капітал, який приносить завсїгди грубі відсотки. Наші родимці в старім краю мають як найліпшу волю, але не мають гроший. А у нас, Богу дякувати, на гроші не така страшна посуха як в Галичині. Даймо ми з своєї зарібщини маленьку десятину на жертвенник народний, а зробимо дуже красне, дуже патріотичне і дуже богоугодне діло. Жертвуймо кілько хто може, але жертвуймо всї! Помагаймо людям в потребі, бо й ми також можемо потребувати колись помочи!... Не забуваймо, що тії потребуючі люди, то наші рідні братя, такі самі Лемки як і ми!

Пускаємо у сьвіт сю відозву не на вітер, але сподіє**м**о ся, що вона добере ся до живого серця тих читачів, котрі справді мають у грудях серце, а не тверду камінюку... Складайте, Родимці, і збирайте жертви на *„Українську Бурсу в Горлицях”* всюди і при кождій нагоді! Призбирані центи засилайте на адресу „Свободи”, а „Свобода” поквітує кожду, хочби найменшу квоту і всї гроші вишле у призначене місце.

Іван Ґлова, Дмитро Капітула, Алексей Шаршонь, Алексей Горбаль, Гавриїл Дзядик, Николай Війтович, Семен Ядловський.

Голос із Йонкерс, Н. Й.

Замітка на відозву поміщену в справі Лемківщини.

В послїдних кількох числах „Свободи” вичитав я відозву до всіх американських Лемків, в котрій підписаний із сїмох людий комітет завзиває Русинів-Лемків проживаючих в Америцї до збираня жертв на бурси, які засновано недавними часами заходом щирих Русинів-Українців в Горлицях і Сяноку.

Цїлию тих бурс має бути улекшенє і спромога образованя дїтий Русинів-Лемків, котрі малиби виховувати ся на щирих руських патріотів, яких до тепер обмаль, а єсли тут і там подибуєть ся одиниці, то виховані вони по кацапських змосковщених бурсах яко запроданці-ренеґати, тягнуть всїх Лемків до московського багна а тим самим заподіюють страшну кривду руському народови.

Ся відозва дуже припала менї до вподоби. Вона справдї може отворити очи неодному опанованому московською дурійкою Лемкови. Вже то ніде правди дїти, що нарід руский проживаючий в околицях Сянока і Горлиць дуже стоїть низько під зглядом осьвідомленя національного, а єсли та сьвідомість яко така денебудь оказуєсь, то являєсь вона яко правдивий образ замотиличеня і назадництва (зацофаня) в правдивім того слова значїню. До того прислужилось передовсїм старше, уже на вимертю, так зване старої дати сьвященство як пр. о. Обушкевич, котре виховувало нарід лемківський в дусї обще-русскім, а почасти і тоті цивільні передовці з партії московфільської, котрі, видячи свій ідеал в російських рублях, тягнуть сей нарід під ярмо Москалів, або Поляків.

Відозва ся говорить щиру правду, коли представляє з одної сторони велику небезпеку, яка грозить Лемківщинї почасти з боку Ляхів, котрі напосїлись спольщити нашу батьківщину силою пястука, а почасти зі сторони домородних кацапів, що то запряглись сю частину народу змосковщити при помочи російських рублів і завзиває всїх Русинів-Лемків проживаючих в Америцї, аби бачним оком звернули увагу на висше згадані дві бурси, котрі мають стати в будуччинї заборолом проти домородних ворогів-ефіяльтів.

Честь проте тим щиро-руським одиницям, котрі не жалували трудів пійти між лемківський нарід, щоби отвирати йому очи, а своїм трудом при помочи щедрих жертв Русинів-Українців здвигли отсї дві сьвятині, котрі мають дати почин до розігнаня тої темряви, яка залягла цїлий простор Лемківщини, як рівнож честь і слава тому комітетови, що звернувши бачну увагу на так цїнну річ, заохочує всїх Русинів проживаючих в Америцї до збираня жертв на так взнеслу і красну цїль.

Відозва ся припала до вподоби і многим одиницям в Йонкерс, Н. Й. проживаючим, котрі почувають себе Лемками. За їх старанем тутешне товариство „Боян” урядило в Йонкерс концерт в честь Тараса Шевченка, котрого чистий дохід призначила на бурси: в Горлицях і Сяноку. Хоть концерт сей завдяки деяким хруням-перевертням, котрі і в нашій громадї часами киринюо роблять, не випав так сьвітло, як можна було сподїватись, мимо сего за старанем деяких щиро-руських одиниць призбирались невеличкими датками жертви, котрі доповнили дохід з концерту і призбиралась досить поважна сума на ту цїль, бо аж $85.00. Сю квоту вислав комітет сего товариства на руки Впр. о. Менцїнського гр. кат. пароха в Маластові на підмогу бурси в Горлицях з порученєм уділеня меншої части з тої квоти на бурсу в Сяноку.

Імена тих одиниць, що займали ся збіркою висше згаданої квоти, суть: Атанас Пупчик, Іван Клап, Андрій Серафим, Іван Ґудий, Ілія Обух і Онуфрій Коваль. За їх приміром повинні піти і инші руські патріоти по всїх плейзах Америки, що признають себе Лемками.

До дїла проте, Братя Лемки! Нехай між нами не буде нї одного, що себе почуває Русином, аби бодай дрібної лепти не зложив на так пекучу справу. Пригадайте собі на тоту нужду і недолю, яку неодин з нас терпіти мусить по причинї, що задля браку шкіл не мав спромоги навчити ся бодай читати і писати. Колиж нам днесь тяжко жити іззa того, що наші батьки були темні та не дбали про сьвітло правди і науки, покажім, що ми той їх блуд маємо щиру волю направити, складаючи бодай невеличкі датки на розбудженє осьвіти між нашими побратимами. Жертви наші зібрані до ведна зроблять поважну суму, котра неоднїй біднїй дитинї отре слезу і дасть спромогу вибитись на сьвітло денне. А коли таких одиниць буде більше, тодї вони причинять ся до розігнаня тих мрак і хмар, які уносять ся над Лемківщиною, а засяє натомість ясне сонце, котре оживить нашу цїнну батьківщину.

Афтан Пупчик,
член Бояна.

Допись.

З New Kensington, Pa.

Тими днями попалась менї несподївано в руки кацапська ґазета „Правда”, ч. 13 з дня 10. цьвітня 1913. Між иншими статями найшов я допись якогось Лемка з Ню Кенсінґтону, котрий стає в оборонї Москаля і всю свою злість виливає на нюкенсінґтонських Українців, котрі суть сьвідомі своєї національности і не дають ся затягнути в кацапське багно.

Дня 19. марця с. р. відбуло ся в Ню Кенсінґтонї народне віче, на котрім промовляв наш краєвий делеґат п. С. Демидчук. Віче відбуло ся як найкрасше і зібрано збірку на „Рідну Школу”. з чого відай кацапський Лемко заздрістний, що їх тут є кілька замотеличених баранів, котрі не годні самі нїчо зробити і про котрих тут не варто навіть згадувати.

Бідний Лемко жалує буцїм Українців, що нїби пішли на услуги Полякам, та каже, що нам потреба єднатись, але не згадує, бідака, чи всї мають іти до одного, чи один до всїх. Чіпаєсь Українців, як слїпий плота і хоче когось вчити розуму, а не знає того, що сам залїз по уха в багно.

Будь що будь то нюкенсінґтонські Українці заслугують на похвалу, бо самі без посторонної помочи красно орґанізують ся, побудували красну простору церков, мають своє товариство „Січ”, мають свою читальню і красну простору галю, а все то з власної охоти без нїчиєї помочи і без нїчийого проводу.

Тих кілька слів про Ню Кенсінґтон написав я длятого, позаяк доси не було еще згадки про той плейз, що тут суть наші Русини-Українцї і як вони провадять ся. Аж згаданий Лемко дав причину, щоби і про них люди знали. Видко, що нюкенсінґтонські Русини-Українцї тримають ся тої засади, що власна хвальба не хвалить, длятого нїколи не давали про себе знати і перед сьвітом не величались. Тож на їх похвалу мушу сказати, що суть то люди сьвідомі, котрі розуміють свою річ і потрафлять провадитись як найкрасше без нїчийого проводу.

Длятого не потребує якийсь-там Лемко так дуже їх жалувати, що вони нїби пішли на услуги Полякам тай залїзли в болото. Най но він огляне ся довкола себе, а зобачить певно, в якім болотї він сам сидить, та най стараєть ся чим скорше з него вилїзти.

На разї вистарчить тих кілька слів, а як буде треба, напишу більше.

Гість.

НАРОДНІ ЗБОРИ

в справі „Рідної Школи“

Ambridge, Pa.

Наше місточко, Ембрідж, не дуже велике, але за то живе тут споре число Українців, бо около 300 родин, окрім самотних. Є тут чотири братства т. є. два старого Союза, одно нового Союза і товариство „Гайдамаків”. Всїх зорґанізованих людий буде около 150 і то вже рахуючи Поляків, Словаків, Хорватів і кількох Нїмців, котрі належать до згаданих братств. Решта Українців живе осібняками.

Праця народна лежить тут облогом. Читальнї жадної нема. Вправдї була тут читальня „Просьвіти” і гарно розвивала ся, тай вже два роки тому назад дала кілька представлень, і люди почали були брати ся до житя народного, але сего довго не було, гроші читальняні забрано нїбито на церков, а читальню розвязали таки ті, що гроші забрали і вже по читальни. Бібліотека ще єсть, але якось нїхто не має сьмілости розбудити людий до житя народного. Сей, що живе з народа, замість жити житєм народним, сидить собі байдуже, а коли який сьмілець посьміє скритикувати його поступованє, сей зістане ворогом. Житє народне засипляє а оживає житє, подібне до *царського кнута*, а що се правдиве, прошу послухати.

Віче в нашій місцевости мало відбути ся дня 25. марта. О віче старались члени старого Союза, тай правдоподібно А. Стефанович довший час переписував ся з центральним комітетом вічевим. В згаданий день у нас була „пейда”, тож і народа було много, бо кождий був приготований (розуміє́сь не з порожною кишенею), тим часом що сталось: нарoд зійшов ся на галю і чекав на дорогого нам гостя п. С. Демидчука до години 9-тої вечер, і на дармо. Наш душпастир, о. Стернюк, поінформував д. Демидчука фалшиво і віча не було, через що народ був дуже огірчений. Щоби похвалити ся перед п. Демидчуком, що він тут одинокий „бос”, замовив собі наш духовник своє „власне” віче на день 31-го марта с. р. Се віче отворив сам о. Стернюк словами: „Нинї буде віче, на котрім буде говорити п. Демидчук, відпоручник галицьких товариств. На се покликую до порядку вічевого предсїдателя Мр. Бучка, на секретара Мр. Т. Гищака і Мр. І. Хлисту. Зібраний загал сему спротивив ся, бо покликаний на предсїдателя, як показало ся, єсть ворогом житя українського народного і загал покликав на предсїдателя п. П. Середницького. Сей обнявши місце предсїдателя, удїлив голосу д. Демидчукови, котрий забравши голос, говорив майже дві години, представляючи історію нашого житя народного за послїдні часи.

По скінченю промови п. Демидчука забрав голос п. Середницький і загрівав присутних до житя народного і до просьвіти, „бо єсли ми (його слова) самі не будемо старатись про себе, то певно, що нїхто не буде про нас”. При кінци заохотив народ до жертв, покликуючи до збірки секретарів вічевих М. Соколовського і Т. Хлисту. Зібрано разом $26.00, а вислано до краю $25.60 (ч. почтової посьвідки 4441).

Вправдї стидно, що около триста родин, живучих тут в тій місцевости, таку „величезну” суму офірували на народні цїли, але хто тому винен, — сказано висше.

Теодор Гищак,
секретар вічевий.

— Дуже менї приємно... Щиро рад... Справдї, по вашій першій розправі я сказав до прокуратора: ну, з таким защитником то приємно провадити розправу, нїколи не дасть заснути. Їй Богу! Тілько... даруйте, пане меценас... ви тут у містї чужі, не обзнайомленї з відносинами, а те, що ви наняли помешканє в домі Ваґмана... Прошу дарувати! Не хочу, щоб ви підозрівали мене в бажаню образити вас, але по щирости мовлю вам, се може дати причину до ріжних поголосок. Не перечу, помешканє для вас догідне, але той Ваґман — ви може сего не знаєте, — то найтяжша пявка в нашім повітї, лихвар, чоловік, що не цурає ся найбруднїйшого ґешефту. Особливо він любить закидати сїти на урядників і адвокатів. Уже три многонадїйні адюнкти пропали через него: один залїз у довги і повісив ся, два другі посунули ся до дефравдацій і фальшованя документів і були прогнані з суду. Прошу вас, остерігайте ся того чоловіка.

Податковий інспектор, старий кавалєр, чоловік жовчний і злий на язик, по перших привитанях і байдужих фразах від разу скочив на сю саму тему.

— Ха, ха! Чув я, чув, що пан „презус" остерігав вас перед Ваґманом. Не хочу боронити

небезпечний чоловік. Се поперед усего глубоко неморальний чоловік. Поминаю вже те, що не ходить до костела, що від десятьох лїт не сповідав ся — се може болїти мене, як тутешнього духовного пастиря, але може в ваших очах не мати доказової сили. Але прошу вас, пане меценас, те, як він поводить ся зі своєю жінкою, то таке дике, таке нелюдське, що я не розумію, як чесний чоловік може подати йому руку.

Др. Рафалович ще дужше витріщив очи.

— Я розумію, вам дивно, що я зачав говорити про такі річи, — поспішив поправити ся ксьондз пробощ. — І справдї, на першій візитї слїд би було говорити про щось приємнїйше. Ну, але то вже така моя натура: що на думцї, те й на язицї. А доля тої бідної Стальскої дуже лежить менї на серцї.

— Алеж отче каноніку, — промовив др. Рафалович, — я отсе тілько перед кількома днями припадком довідав ся, що Стальский жонатий, а як виглядає його жінка і як він жиє з нею — їй Богу, не маю найменшого понятя!

— Вірю, вірю, — мовив ксьондз пробощ, — і для того не хочу розмазувати сеї неприємної теми. Може ще коли буде нагода побалакати про се. А тепер — як собі знаєте. Я остеріг вас, слов-

нив обовязок свойого сумлїня, а ви вже міркуйте собі як знаєте.

Оттакі остереженя в найріжнїйших точках збирав Евгенїй на кождій візитї, а обійшовши всїх міських гонораціорів він мав таке чутє, немов би відбув мандрівку по якійсь cloaca maxima.

— Така невеличка купка тих матадорів, — думав він собі, а стілько у них на душі і на сумлїню погані, стілько злости і взаїмних ураз! І вони живуть якось у тій затроєній атмосфері і не дурїють, не топлять ся! Та що найінтереснїйше, що кождий бризькає жовчю на свого ближнього з великої любови, обкидає його болотом із найчистїйшої прихильности, підрізує його добру славу зі щирої гуманности і наповнює твої уши поганю з найчемнїйшими перепросинами. І се все при першій візитї! Щож то буде далї, коли обживемо ся і десь-колись наступимо один одному на нагнїтки?

Йому робило ся страшно при думцї, що й його може жде та сама доля: бовтнути ся з головою в отсе каламутне озеро і потонути в ньому з душею і тїлом. Та у него були свої плани роботи, що додавали йому відваги. Він постановив собі як найменше стикати ся з сим товариством і витворити довкола себе инший сьвіт, инше товари-

Жидів — пропінаторів, лїверантів і инших пявок, прикрашує місто блиском зверхньої культури, запроваджує тротоари, ґаз, омнїбуси, закладає парки і проґулки, але в заміну за ті добродїйства немилосерно висисає міську людність, випорожнює каси, вимітає грошеві засоби, пустошить лїси і розпродує комунальні землї. Такі патріоти, як Рессельберґ, то найлїпша покришка для господарки таких клїк, особливо тодї, коли вони особисто незаплямленї, а надто мають і вміють піддержувати добрі зносини з усїми впливовими християнами в містї і в околицї. Рессельберґ справдї тїшив ся у всїх необмеженим довірєм; як урядники, так і дїдичі вважали його чоловіком незвичайно розумним, здібним, заслуженим і безумовно чесним. Правда, він не жалував кошту, щоб піддержати свою репутацію, любив приймати і добре приймати у себе гонораціорів, не щадив їди, а його пивниця славила ся найлїпшими винами. „Рессельберґ хоч Жид, але порядний чоловік", говорили про него по за очи, а деякі додавали побожно: „О, дай нам Боже таких Жидів як найбільше!"

Рафалович не мав великої охоти робити візити сему Жидови-патріотови, але з усїх боків йому говорено, що випадає піти — і він пішов. Рес-

сельберґ приняв його дуже радо, представив його своїм дочкам, паннам 20 і 25 лїт, убраним досить попросту, але зараженим великопанськими манєрами, і швидко в сальонї обвішанім зеркалами і обставленім цьвітами почала ся досить оживлена розмова. Рафалович закинув якось при нагодї, що всї вулицї в містї поназивані іменами польських королїв, гетьманів та патріотів, котрі тут нїколи не бували і нїчим із сею місцевістю не звязані, а анї однїсїнька назва, анї один напис не нагадує, що се місто лежить на Руси і має якусь руську минувшину. Рессельберґ підняв голову, мов кінь, котрого заторгано вудилами.

— Пане меценас, я чую себе Поляком і працюю для польської ідеї.

Рафалович завважив, що він шанує всяке щире чутє, але по його думцї се чутє не повинно заслонювати очий пана бурмістра на істнованє і управненє також другої народности.

— Я не знаю жадної Руси! — твердо відповів Рессельберґ. — Не знаю і не хочу знати. Я чував, що є якісь руські патріоти, але де ті повстаня, які вони робили за свою національність? Де та кров, яку вони пролили за свій прапор? Де їх мученики? де їх пророки? де їх воєводи?

— Ну, на наші повстаня, пане бурмістр, не

щасливий, що хоч на власну шкоду пізнав такого знаменитого адвоката. О, будьте певні, я далекий від того, щоб мати вам за зле ваше плєдоє, хоч ви там і підмалювали мене трошки... теє... теє... Ну, та що там! Дасть Бог, при иншій нагодї инакше буде. Одно тілько можу сказати: ваші клїєнти не варті були вашої оборони.

— Як пан маршалок се розуміють?

— Зовсїм по просту. Я знаю, ви молодий чоловік, ідеаліст, Русин, народолюбець і хлопоман. У вас хлоп — то сьвятий, а шляхтич, то тиран, плянтатор, кровопійця. Ну, ну, ну... На перед тїшу ся, що будете мати нагоду пізнати близше тих своїх ідеальних хлопів. Пізнаєте їх, паночку, пізнаєте! А тодї, дасть Бог, зійдемо ся ще і поговоримо.

Евгенїй думав було перечати ся, але пан маршалок не дав йому прийти до слова.

— Але, але, пане меценас, — мовив він беручи його за плече і відводячи до вікна. — Жарт на бік! Але коли у мене буде яка така справа — знаєте, я шаную всякі переконаня, навіть і хлопоманські, — отже коли у мене буде яка така справа, що не буде нарушувати ваших хлопоманських поглядів, то можна з нею зголосити ся до вас?

— Прошу, — мовив кланяючись Рафалович.

— Приймете мене в число своїх клїєнтів?

— Сам пан маршалок сказали перед хвилею, що адвокат і лїкар не вибирають собі клїєнтів. Правда, не все і не всюди се справджує ся, бо я справи против хлопів нїякої не прийму, але у всяких инших справах радо служу.

Пан маршалок ще раз горячо стиснув його руку, а потім обернув ся до господаря дому і почав із ним розмову про якісь повітові справи. Рафалович пробував ще пару хвиль розмовляти з паннами, а потім устав, попрощав ся і вийшов.

VII.

Стальский якось довго не показував ся до него, допомігши йому розташувати ся в новім помешканю. Др. Рафалович не дуже банував за ним. То ось раз, виходячи досить пізно з суду він здибав Стальского на вулицї. Сей іще перед двома годинами вийшов був із своєї реґістратури і власне виходив із шинку, де встиг таки добре підохотити ся. Він зирнув на Рафаловича якимось непевним поглядом, зупинив ся на тротоарі широко розставивши ноги і перекрививши лице і почав промовляти іронїчно:

сьвятими буває рай і пекло. Але ми жиємо ще краще, так як коли-б обік себе лежали дві колоди. Ну, скажіть, чи то совісно знаючи се балакати про якесь тиранство?

Др. Рафалович силкував ся як мога швидше затягти Сталського до свого покою, бо він говорив чим раз голоснїйше, немов хотів умисне звертати на себе загальну увагу. Евгенїй отворив фіртку, що вела на подвірє його помешканя і пустив Стальского наперед себе. Та заким здужав увійти сам і замкнути фіртку, вже Стальский успів викликати авантуру.

На подвірю щось там робив сторож дому, високий, понурий і мовчазний чоловік, з блїдим лицем, з чорною стрепіхатою бородою і дико блискучими очима. Евгенїй видав його що дня, але нїколи доси не чув від него слова. Йому здавало ся, що сторож якось ховає ся від людий, але доси він не мав часу анї нагоди розвідати про него дещо близше. Стальский побачивши його, з резолютністю пяного наблизив ся до него і показуючи на него пальцем говорив голосно з пяним сьміхом:

— Ось хто правдивий тиран! Ха, ха, ха! Ось хто молодець! Ось хто розумна голова, чистий опришок! Баране! Ну, розповідж пану меце-

Ваґмана — зрештою думаю, що пізнаєте його близше, в усякім разі варто, цікавий чоловік, хоч і лихвар. Але пан презус має рацію, що остерігає перед ним, бо ті всі три многонадійні адюнкти — правда, він так називав їх? — то його кузини! Ну, адюнктом не був з них жаден, се вже евфемізм пана презуса. Тільки один скінчив з бідою права і був на судовій практиці і той повісив ся, але не через Ваґмана, а більше з вини самого пана презуса, що не хотів поплатити його фальшованих векслів; а два инші, то прості голодранці, писарчуки, нероби та злодюги, не варті тої гиляки, на котрій би слід їх повішати. Вони й тепер під протекторатом пана презуса ґрасують по повіті і займають ся покутним писарством. Надіюсь, що в своїй практиці швидко наткнете ся на тих пташків. Було би дуже добре, як би ви як небудь повкручували їм голови, бо то небезпечні індівідуа, правдиві опришки!

Директор ґімназії, котрого дім як правдивий квітник красував ся чотирма дорослими паннами, захвалював Рафаловичу приємности семейного житя і запрошував його приходити що неділі вечером на чайок. За те руський парох, у котрого також були три панни, остерігав його перед директорським чайком. Директор, се ґенеральний шпі-

— Ні, се мені не до шмиги. Чого я піду до вас? Нудота у вас. Не люблю балакати на сухо.

— Знайдеть ся і у мене дещо мокре.

— Так? А то що инше. Ну, так allons enfants de la patrie!

І він без церемонії вхопив руку д-ра Рафаловича і зігнувши її так, як згинає руку кавалер ведучи даму, сам узяв своєю дужою долонею його рамя і так пішли оба вулицею. Рафалович дуже нерад був тій стрічі і тому парадованю з полупяним чоловіком, але не мав способу позбути ся його. Добре, що його помешканє було недалеко і що по дорозі їх не здибав ніхто з міських матадорів. Стальський був дуже веселий і раз-у-раз балакав.

— Га, га, га, ксьондз пробощ пишний собі! Чи бач, знайшов інстанцію, перед ким оскаржувати мене! Ну, скажіть, будьте ласкаві, пане меценас, як вам се видало ся?

— Дивно.

— Що? Чи чував хто таке? Чорнити мене перед старим приятелем! Окричувати тираном. Я, я, нібито збиткую ся над своєю жінкою! Ах Боже мій! Та я її не то що пальцем не ткнув ніколи! Я десять літ, від коли ми побрали ся, навіть слова не сказав до неї. Живемо з собою не то щоб сказати: як ангели в раю — ні... Знаєте, і між

— А, меценаси! Моральні люди! Починають оминати безбожника! Щож, треба послухати ксьондза пробоща! Тай як не послухати, коли промовить до сумління! А вжеж!

Рафалович голосно розреготав ся.

— Ну, справді акустичне місто! Вже знаєте, що говорив мені кс. пробощ!

— Богу дякувати, живемо не в пивниці і вуха нам не позакладало, то й чуємо, що нам скажуть добрі люди, — з перекором мовив Стальський.

— Ну, ну, але се вже вам набрехали ті добрі люди, буцім то я оминаю вас.

— Сего мені ніхто не говорив. Се я сам собі міркую.

— І без причини. От і тепер, бачите, я й не думав оминати вас. І коли ласка, то навіть прошу з собою.

— Куди?

— Та до мене. Тут на вулиці ніяково балакати.

Рафалович бачив, що Стальський троха не тверезий і підносить голос і йому справді ніяково було балакати з ним на вулиці і звертати на себе увагу прохожих. Але Стальський опер ся як буйвол.

цель у місті, на всіх пише доноси до намісництва, своїх учителів переслідує як своїх найтяжших ворогів, особливо жонатих і тих, що не хочуть бувати у него. Його доньки, хоч Русинки по батькови, завзяті польські шовіністки, зрештою дівчата без освіти, кокетки і вже ославлені в місті численними романсовими пригодами. „Прошу вас, — говорив о. парох з обуренем, — се вже крайний скандал, як вони деморалізують ґімназіяльну молодіж. Жаден старший і пристойний ґімназіяст не уйде їх кокетерії, а торік один, здібний хлопець і порядних батьків син, утопив ся занедбавши ся через одну з них у науках і не здавши матури."

А латинський пробощ оказав ся ще ліпше поінформованим. Він мовив:

— Прошу не гнівати ся, пане меценас, — ви давно знайомі з паном Стальським?

Меценас витріщив очи.

— Прошу не дивувати ся! Ви з ним часто сходите ся, він буває у вас, хвалить ся вашою знайомістю. Не знаю, чи ви знаєте докладно сего пана, а навіть навпаки, хочу припускати, що він підлизує ся вам, хоче втерти ся у вашу приязнь, щоб визискати вас для якоїсь своєї цілі. Отже вважаю потрібним остерегти вас перед ним. Се

стю, хоч би се мали бути прості передміщани та селяни. Він мав намір розпочати просвітну роботу, а далі й політичну організацію в повіті, стягати сюди помалу добірні інтелігентні сили, витворити хоч невеличкий, та енергічний центр національного життя, — і се додавало йому духа серед важкої канцелярійної праці і серед того струпішілого та запліснілого товариства.

VI.

Тільки одна візита була неподібна до инших — візита у бурмістра. Бурмістр був лікар, Жид, але горячий польський патріот, один із виднійших діячів так званого асиміляційного напряму. Він був одним із немногих галицьких Жидів, що брали участь у польськім повстаню 1863 року і то не з метою — зробити гешефт на повстаню. Се здобуло йому велику повагу серед Поляків. Як звісно, в 60-их і 70-их роках настала в Галичині така пора, коли факт участи в повстаню був для чоловіка найбільшою рекомендацією для всяких автономічних урядів, для доходних посад і гонорів; бувші повстанці скрізь поробили ся послами, директорами банків і кас „народових", маршалками а бодай секретарями рад повітових, бурмі-

ли бурмістр представив їх одного одному. — Я мав уже те щастє пізнати пана меценаса.

— Дарують пан маршалок, але якось — з деяким заклопотанєм відповів Евгеній, чуючи, як у його голові снує ся якось назва Брикальського, але не можучи пригадати собі, чи і де він бачив ся з ним.

— О, так, маєте рацію, — мовив з виразом великої сердечности пан маршалок, — ми не бачили ся, але я мав ту приємність відчути вас на своїй шкурі.

В голові д-ра Рафаловича мигнула блискавка і виснила все.

— Ах, то пан маршалок властитель Бурвотина? А, розумію. Щож, дуже мені прикро, що перший мій крок у сьому повіті довів мене до конфлікту з паном маршалком...

Евгеній пригадав собі, що дідич, против котрого він виграв перший у сьому повіті свій процес, називав ся Брикальський, і се виснило йому від разу незвичайне привитанє пана маршалка.

— О, не маєте чого звиняти ся, прошу дуже! — незвичайно добродушно мовив маршалок. — Адвокат і лікар не вибирає собі клієнтів, але йде там, де його кличуть і показує, що вміє. А я

дуже лакомте ся, бо хто знає, чи вони смакували би вам і ще декому. А що до наших мучеників — мій Боже! Ріжні бувають мученики. Одні розкривають груди перед карабінами, инші весь вік двигають ярмо недолі і тихо терплять за свій ідеал.

— Виджу, що ви адвокат, — мовив усміхаючись Рессельберґ, — але мій пане, мусите знати, що я в тім пункті твердший, ніж вам здає ся. Знаєте, я Жид, вихований у жидівській традиції. Богато треба було труду і праці і муки, поки зі свого жидівства я виломав ся і набив себе на польське копито. Перебивати себе тепер ще раз на инше, на руське копито, — даруйте, пане меценас, — на се вже у мене нема ані сили, ані часу, ані охоти.

Їх розмову перервало прибутє нового гостя, пана маршалка повітового Брикальського, що буваючи в місті майже ніколи не пропускав нагоди, щоб загостити до пана бурмістра. Почувши від бурмістра, який гість є у него в сальоні, пан маршалок влетів туди як бомба і кинув ся до Рафаловича.

— А, дуже мені приємно, дуже приємно, — мовив він сильно стискаючи адвокатову руку, мо-

страми і головами найріжніших патріотичних організацій. Для них були отворені всі доми, доступні всі інстанції, щедрі всі фінансові інституції, ласкаві всі уряди. Їх слово було святе, їх діяльність безконтрольна, їх імя мов сталевим щитом окружене було з усіх боків словом „[illegible]". Скілько лиха і деморалізації внесли ті патріоти в наше публичне житє, се колись вияснить історія; треба було довгих десятків літ, щоб назріли овочі їх діяльности, щоб виявили ся очам довго туманеної суспільности і довели до того, що авреоля їх геройству звільна на наших очах починає гаснути.

Пан Рессельберґ також був кілька літ послом з титулу своєї „боротьби за вітчину", належав у соймі до буджетової комісії і хоч не полишив по собі слідів у історії нашої автономії, то проте вернувши до домашніх пенатів тішив ся великою повагою. Хоч лікар із него був неособливий, то проте він мав розум оженити ся богато, і як один із перших богачів міста війшов до міскої ради, а швидко потім був вибраний бурмістром. Звільна, зручно він заінавгурував у місті ту жидівську господарку, що з часом зробила ся типовою для більших галицьких міст, ту господарку, що витворює в місті кліки всемогучих

КАЛЄНДАР.

ЦЬВІТЕНЬ.

н. ст.	Дні	Руські сьвята
24	Четвер	Антими
25	Пятн.	**Вел. Пятниця**
26	Субота	Аргемона
27	Неділя	**Воскр. Христа**
28	Понед.	**Сьвітлий Пон.**
29	Вівтор.	**Сьвітлий Втор.**
30	Середа	Симеона

НОВИНКИ.

Незатверджене українського товариства. Київське ґуберньске присутствіє по справам про товариства, розглянувши на останньому засіданю проєкт статуту українського художнього товариства, відмовилось його зареєструвати.

Правда чи лож? У 15-тім числї віннїпеґської часописи „Робочий Народ" (орґан федерації української соціял-демократії в Канадї) читаємо ось таку оріґінальну новинку: „Гарний контрольор! З Монтреалу присилають нам до поміщеня в часописї слїдуюче: Іван Зазуляк, член контрольної комісії нового „Руського Союза" в Америці обікрав українські робітничі товариства в Монтреалї. Сей „контрольор" перебуваючи в Монтреалї, влїз до відділу Ф. У. С. Д. ім. М. Січинського і асекураційного Товариства „Самопомочи". В минувшім році зробив ся для відділу навіть так „добрим", що аж винайняв для членів свою кімнату, де помістив інвентар відділу на 50 дол. і бібліотеку около 25 дол. Знова в Товаристві „Самопомочи" через шві[н]дльоване вибрано його касієром і як такому поручено касу в сумі 500 дол. Коли прийшло круто, Зазуляк втікає з помешканя, не повідомляючи навіть о нічім властителя дому, в котрого винаняв мешкане на цїлий рік. Розумієсь, властитель дому зафантував згаданий інвентар і Зазуляк перестав бути членом відділу. Дальше понатягав робітників на доляри і чмихнув до стейтів „контролювати" еще „Р.-Н. Союз". Нинї показуєсь, що сей сваток декотрі річи понищив а бібліотеку на 25 дол. забрав зі собою. Також говорять люди (чи правда, не знаю), що він натягнув Г. Меха на пару сот долярів і „Самопоміч" не лишив в „спокою", але сї крпють ще його поступки до якогось часу. Цікаве, що зроблять члени нового „Руського Союза" з сим контрольором? На будуче остерігаємо всїх робітників перед сею „птицею", а коли буде щось більше нового про ню, так донесу опісля. — Робітник."

Повисшої новинки ми, очевидно, не мали змоги провірити, так як не провірив її мабуть і сам „Робочий Народ". Коли усе те, що в тій новинці подано, правда, то наш щирий друзяка, Союз № 2, дістане новий листок до того лаврового вінця, яким він в останні часи пристроїв свою слабу голову... Якже зміст сеї новинки неправдивий, то покривджений зістав не тільки сам п. Зазуляк, але і та інституція, у якій він є контрольором. Надіємо ся, що найблизше число „Народної Волї" заговорить дещо в сїй справі. Ми дуже цікаві, якого рода буде се спростоване.

Замах на іспанського короля. Як непевне є житє пануючих володїтелів, сего доказом події послїдних часів. Недавно тому грецький анархіст застрілив свого короля, а тепер телеґрафічні вісти доносять про замах на житє іспанського короля. Король вертав зі своєю дружиною на кони із торжества заприсяженя рекрутів, коли нагло прискочив до него якийсь чоловік і вимірив до него свій револьвер. Тут притомність короля спасла його житє. Він в одній хвилї побачивши смерть перед очима, вдарив коня острогами і кінь скочив в перед. Вистріл револьвера минув свою ціль і скалїчив коня в карк. Тайний полїсман в одній хвилї кинув ся на напастника і оба попадали на землю. Напастник встиг вирвати еще свої руки із рук полїсмана і стрілив два рази з револьвера, але не ушкодив нїкого. Опісля кинули ся на напастника чотири полїсмени і з тяжкою бідою удало ся їм поконати його і скувати йому руки. Є він анархістом, має 25 лїт і називає ся Санчо Алеґрет. Кромі него арештовано богато инших, підозрілих о участь в тім заговорі.

Нова українська парляментарна орґанізація. Кореспонденція „Австрія" доносить з Відня, що зараз по скликаню засїданя парляменту, українські парляментарні посли завяжуть нову орґанізацію на місци розвязаного „Союза". З сею новою укр. парляментарною репрезентацією будуть стояти в деякій злуці і соймові посли. Натомість буковинські посли будуть з сеї орґанізації виключені.

Іміграція до Канади. В марцю сего року через С. Р. R. компанію приїхало до Канади 20.000 іміґрантів, а в 7 днях цьвітня приїхало 7.000. Іміґраційний рух о много сильнїйший заповідає ся сего року, бо вже минувший місяць перевисшив тойже місяць в минувшім році о 5.000 іміґрантів. Треба тямити, що з кождим транспортом людий сума гомстедів зменшує ся, отже хто може брати землю, нехай бере, бо та більша запорука прожитку, то земля.

„Поступ". Сойм стейту Пенсильвенія має ухвалити новий закон, силою котрого кара смерти через повішене буде знесена, а натомість засуджений на смерть понесе її на електричнім стільци. В тій цїли має бути приладжене то крісло в новій вязниці, котру тепер будують в повітї Сентер. Приладжене електричного апарату до відбираня житя людям буде коштувати двайцять тисяч долярів.

Противавстрійська демострація в Киіві. Берлїнська часопись доносить з Киіва: Ґрупа „істінно русских людий" перед ратушем виставила портрет австрійського цїсаря і кричала „проч з Австрією!" — „Хай жиє війна!" Потім портрет обляли нафтою і спалили. Полїція не вміла сїй демонстрації перешкодити і винуватців не арештувала. Звіти про сю подію в місцевій пресї сконфісковано. Місцевий австро-угорський конзулят переслав про се рапорт телеґрафічною дорогою амбасадї в Петербурзї.

Справа соймової реформи в Галичинї знова загрожена. Польські подоляки враз з всеполяками зачали сильну аґітацію проти компромісового проєкту, а щоби здекомплєтувати сойм, приневолили кількох послів до зложеня мандату. Польські віриліств духовного стану теж ворожо настроєні проти „уступок" в користь Українців. Чи супроти того справа реформи перейде і то ще сеї весни, остає великою загадкою.

Амнестія, оголошена 21. лютого ст. ст. з нагоди 300 лїтя Романових, була чистим обманом і завела надії поступових кругів. Вправдї увільнено понад 10.000 осіб, одначе між ними ледви 840 засуджених за полїтичні проступки і злочини.

Процес проти угорських послів. На 7-го с. м. видано в Будапештї засуд в процесї проти сїмох бувших угорських послів, що були оскаржені за насильне поступоване супроти властий і тяжкі тїлесні ушкодженя. Захаріяса засуджено на місяць вязниці головної кари і на 500 корон гривни або дальших 25 днів вязниці. Бека і Гофмана по 15 днів вязниці і по 300 корон гривни або дальших 15 днів вязниці. Прочих чотирох обжалованих увільнено від вини і кари.

Російське славянофільство в практиці. Дня 30-го марта с. р. відбуло ся заходом учасників славянських обходів в Петербурзї благодарственне богослуженє з приводу побіди під Адріянополем. По богослуженю товпа публики удала ся під болгарське посольство, де відсьпівано болгарський гимн „Шумі Маріца". Болгарський посол Вобчев з балькона промовив до манїфестантів і підніс оклик в честь московського народа. Потім похід рушив дальше. Полїція бояла ся, пише „Новоє Время", що манїфестанти хотять дістати ся на Серґеєвську улицю під будинок австро-угорської амбасади, але похід перейшов спокійно, сьпіваючи гимн „Боже царя храні", иншою улицею під сербське посольство. Під сербським посольством було понад 3.000 осіб, так що здержано трамваєвий рух. Цїлу дорогу полїція ішла за походом. Та ледви на бальконї появив ся сербський посол і ще не вспів вимовити кілька слів, як від сторони Невського проспекту надбіг відділ кінної полїції з нагайками в руках. Полїцаї впали між товпу і почали на всї сторони бити немилосердно манїфестантів нагайками. Роздали ся крики, плач, дами з аристократії дістали гістеричні напади. Як сербський посол побачив сю „інтервенцію", зараз сховав ся. Полїція виперла товпу на улицю Жуковського і там розігнала її на всї сторони.

В 52 роковини смерти Шевченка відбули ся панахиди в Київі в Софійськім Соборі, у Полтаві у Стрітенській церкві, в Чернигові в церкві сьв. Миколая, в Петербурзї у Казанськім Соборі, в Катеринославі, Умані, Ризї, Варшаві і по инших містах.

Відновлене гетьманського замку в Батуринї, що в остатніх роках цїлком знищив ся, виконав на средства ґр. Розумовського архітект Білогруд на підставі первісного пляну будівничого Камерона.

Програв в карти міліон. Румунський сьпівак тенор Думіґреску, котрий підчас своєї артистичної подорожі по Америці зробив великі гроші, програв протягом кількох днів в газардовій грі цїле своє майно, яке виносило міліон франків, по части в Льондонї, а по части в Брайтен в Анґлії, де програвши 60.000 фунтів стерлїнґів протягом кількох годин, відобрав собі житє револьверовим вистрілом.

Незлий інтерес. Перед роком виїхав зі Львова до Ріо Жанейро в Америці Бернард Баст та полишив тут свою жінку, що замешкала в жінки покоєвого маляра Рожі Редесової. — Баст присилав жінці від часу до часу листи, а в них більші грошеві суми. Бастовій, що була неписьменна, перечитувала сї листи Редесова та відписувала в її імени мужеви в Америці. Такий сам лист прийшов до Бастової в січни, а в нім чек на 1260 Корон. Однак сим разом вкрала його Редесова разом з чеком, а Бастовій підсунула инший підроблений. Якеж було її здивоване, коли одержала сього місяця знов лист від мужа, в якім сей тїшить ся, що жінка приїжджає до Америки та що вислав їй на сю цїль 1260 Корон. — Лист сей не читала їй Редесова, лише одна сусїдка. Редесова заперечила, наче би взяла які небудь гроші, але на полїції признала Редесова, що гроші такі взяла. За се „помандрувала" до „холодної".

Хто має в Америці кредит. Останний зошит італїйського журнала „Minerva" подає цікаві погляди нюйорського міліярдера Пєрпонта Морґана, котрий тепер умер в Римі. Коли його раз спитав ся один Европеєць: „Якої запоруки домагають ся в Америці від людий, котрі позичають в банках гроші?" — відповів: — Коли хто приходить до мене по позичку, не питаю ся нїколи, кілько має майна. — Як то, здивував ся питаючий, одже домагаєте ся ручителїв? — І се нї! — Отже чогож? — Жадаю характеру. Тямлю добре, що раз позичив я міліон долярів чоловікови, що крім десять пальців не мав нїчого більше. Але я бачив, що доробить ся і менї довг віддасть. І віддав. Нинї є міліярдером. — Чи богато людий має кредит, не маючи нїякого майна? — Дуже богато, бо у нас богато людий має характер. Чоловік, що має характер і голову, хочби поза сим нїчого більше не мав, одержить у нас все позичку. Богатий чоловік, але з сумнївним характером, не має у нас кредиту.

Хвостаті люди. Одна російська часопись доносить про слїдуючий цікавий припадок. В мелїтопольському рекрутському прийомі відбував ся побір рекрутів. В часї побору виявилось, що двох молодих рекрутів мали... хвости. Один мав довгий хвіст на 9 центиметрів, другий дрібку коротший. Члени поборової комісії були в чималім клопотї, не могли рішити ся: чи хвіст не може бути перепоною у сповнюваню військової служби. — Аж по вислуханю виводів лїкарів признали хвіст, як не вчислений до спису слабостий, увільнюючих молодих людий від сповнюваня військової повинности і обох новобранців вписали в ряди рекрутів.

Російські порядки. Російське мінїстерство зелїзниць одержало відомість про великі надужитя на полуднево-західних зелїзницях. Показало ся, що в тих надужитях брали участь також декотрі адвокати і урядники не тільки полуднево-східної зелїзниці але також і надвислянської зелїзниці і инших. Тепер ведеть ся всїй справі слїдство.

Пожежа в Угнові. В ночи з дня 27. на 28. марта згоріло в місточку Угнові, пов. Рава Руська, Галичина, кілька загород. Огонь повстав із стайні Філька Боґуша. В тій справі відбуваєть ся слїдство. Шкода виносить кільканайцять тисяч корон. Найбільше потерпів Дионизій Жуковський, бо ратуючи своє майно, попарив страшно лице і руки.

Засуд Гейвуда. Вілїям Гейвуд, орґанїзатор юнії I. W. W. зістав арештований і засуджений на 6 місяців вязниці. Капіталїстичні власти оскаржили Гейвуда о „нелеґальні" зібраня страйкерів в Патерсон та за „підбурюючу" промову виголошену в Лафаєт. Для послїдної справи буде скликаний еще суд присяглих.

Подвійний дефравдант. Почтаря Ігната Андрейковича в Робшици (Угорщина) засуджено на чотири роки вязниці за те, що він украв поверх 16.000 корон з тих гроший, що приходили почтою з Америки а крім сього 8 тисяч з тамошної щадниці, в якій був книговодцем.

Кілько податку заплатить цїсар Вільгальм? Податок на армію ухвалений недавно німецьким парляментом обовязуватиме і цїсаря Вільгельма, який зложить відповідний даток від своїх дібр на цїли армії. Після „Альманаха міліонерів" заплатять найбогатші люди в Німеччині такі суми: цїсар Вільгельм заплатить 7 міліонів 104 тисяч корон, вдова по Круппі зложить 14 міл. 64 тисяч, престолонаслїдник 266 тисяч, кн. Генрик 96 тисяч, кн. Генекель-Донерсмарк 12 міліонів 192 тисяч корон.

РОЗМЕТ Р. Н. СОЮЗА ЗА МІСЯЦЬ ЦЬВІТЕНЬ 1913 р.

Член на цїле посмертне платить $1.25, а на половину посмертного $0.73.

„SVOBODA“ (LIBERTY)
THE RUTHENIAN WEEKLY
Published every Thursday at
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Published by
The Little Russian Nat'l Union
of America.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor.
83 Grand St., Jersey City, N. J.

A. SAWKA, manager.
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Terms: Two dollars a year.
Single copy: 5 cts.

The largest circulation throughout the United States, Canada and Europe. The only advertising medium. Rates furnished on application.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

„С В О Б О Д А”
Часопись для руського народа в Америці і орґан „Р. Н. Союза”, виходить що тижня в четвер і коштує:

В Америці на 12 місяців $2.00
До старого краю на 12 місяців $2.50
В Америці на 6 місяців $1.00

Оплачувати ґазету треба всегда з гори.

Адреса:
„SVOBODA“
83 Grand St., Jersey City, N. J.
Число телефону 498.

Гроші треба посилати в реджістрованім листі, або через експресовий або почтовий моні ордер. Моні ордер, то є грошевий переказ, котрий дістанете від почтара або аґента на експресовім офісі, пішліть на нашу адресу, бо без того ми не годні гроший дістати.

Дописи просить ся писати лишень на одній стороні картки. Дописи, непригожі до друку, нищить ся, наколи з гори не було зазначено, що жадає ся їх звороту і не було залучено марок на зворот.

За всї оголошеня (адвертайзменти), поміщені в „Свободі”, Редакція не відповідає.

Христос воскрес!

При зближаючих ся сьвятах Воскресенія Христового складаю всім членам Р. Н. Союза сердечні желаня: „Веселих Сьвят!”

Під словами „веселих сьвят” не розумію веселу забаву і надмірну гостину, але внутрішне вдоволенє і спокій серця. Богато з нашого народа в часї найбільших сьвят поступає не так, як повинні. Чим більше сьвято, тим більше його зневажають пиятикою і з нею полученими вибриками, а тим самим шкодять собі і наносять ганьбу всему народови.

Правдивий Русин і добрий член Р. Н. Союза буде розумів день воскресенія Христового так: Очищений на душі, поєднаний з Богом не лиш буде сьпівати пісню: „Воскресенія день, просьвітим ся людіє”, але і застановить ся над значінєм тих слів і прийде до переконаня, що лиш через просьвіту і науку може прийти хвиля воскресенія і для цілого нашого народа. І засьпівавши другу пісню: „і друг друга об'імім”, зворушений нею кликне: „Братіє! і ненавидящим нас простім вся воскресенієм” — і всі як один, злучені одною ідеєю-любовию до свого руського народа, скріплені сильною вірою, все сповнимо, щоб як найскорше завитала для всіх нас ся радісна хвиля, всіми нами так дуже очікувана — воскресеніє Руси-України.

Христос воскрес!

о. Д. Хомяк,
духовний отець Р. Н. Союза.

Да воскреснет Бог і разточат ся врази Єго!

Христос воскрес! Лунає нині ся побідна пісня по цілім просторі Руси-України. Воскрес великий Учитель любови й істини, котрий своєю смертию побідив тьму і неправду, зломив силу діявола і вказав цілому людству правдиву дорогу до вічного щастя.

І наука Його приняла ся передовсїм в щирих серцях убогих рибаків. Одушевлені сьвятими ідеями понесли перші голосителї Христової науки, Апостоли, слова надії між сотки, тисячі і міліони поневолених, нещасних невільників.

Затряс ся в основах дряхлий, поганський сьвіт, але добував останних сил, щоби спинити нову науку. Не ріки, але ціле море крови потекло, коли римські цісарі почали мучити перших Христіян. І йшли вони тисячами на смерть: горіли живі смолоскипи Нерона, з лоскотом падали голови сьвятих мучеників під ударами катівських топорів, на кусні розривано сьвяті тіла колесами, тисячі кидано на поталу хижим зьвірятам і здавало ся, що кінця не буде сему пеклу.

Але побідила сьвята справа! Зчезли поганські ідоли а на поганських сьвятинях засіяв хрест — знамя животворної Христової науки.

І над Тобою, Україно, лютують вороги. Не римські, але північні цісарі закували Тебе в кайдани. Твою рідну землю, зрошену кровю Твоїх мучеників, вирвали з рук нещасних Твоїх дітий. Сотки тисяч Твоїх синів і доньок пішло далеко в сьвіт — за море шукати красшої долі.

Та Ти не вмреш, не згинеш, Україно! Сї муки неповинних Твоїх жертв, сї сьлози Твоїх діточок — се фундамент Твоєї будучности, Україно.

З крови мучеників повстануть местники Твоїх кривд. Животворна ідея самостійности Вітчини захоплює вже міліони поневоленого народу. Воскресне Великан-український народ і заживе своїм житєм на своїй земли!

— — — — — — —

Воскресеня день! Які гарні спомини вяжуть ся з отсим словом! Серед тяжких злиднів в рідній Вітчині забуває наш нарід на все горе, а радуєть ся і веселить ся на рівні з щасливими народами. І тут на чужині, в Америці, збираєть ся українська родина при сьвяченім яйци, покидає хоч на короткий час тяжку працю, обіймає друг друга, прощають собі провини, — бо всіх лучить разом пісня: Христос воскрес!

Так, Він воскрес! Між нами запанувала радість! Але пригадаймо собі, що в тім самім часї міліони наших братів і сестер в Старім Краю прибиті нуждою, терплять голод! А серед тих злиднів домових не забувають вони ще й за загально народні справи, на вихонане борців за свободу народа. І нам не слід забувати на них, але після наших сил підпомогти їх змаганя.

Тай американська Русь мусить воскреснути! І тут в чужині мусимо подбати про наше народне щастє. І хоч сему стоять на перешкоді всїлякі особисті чи партійні непорозуміня, то саме сьвято Воскресеня нехай заставить нас вирівнати всякі рахунки між собою, та зі здвоєною енерґією взяти ся до праці для воскресеня нашого народу. Тому: „друг друга обіймім і ненавидящим нас простим вся воскресенієм” — і йдім на стрічу воскресеня американської Руси-України!

Великдень 1848 року.

(Виїмок з поеми „Панські жарти”).

Великдень! Боже мій великий!
Ще як сьвіт сьвітом, не було
Для нас Великодня такого!
Від досьвіта шум, гамір, крики,
Мов муравлиско все село
Людьми кишить. Всї до одного
До церкви пруть. Як перший раз
„Христос воскресе” засьпівали,
То мовби діти заридали,
Аж плач той церквою потряс...
Так бачилось, що вік ми ждали,
А дотерпілись, достраждали,
Що він воскрес — посеред нас,
І якось так зробилось нам
І в душах легко, ясно, тихо,
Що бачилось, готов був всякий
Цілій земли й небесам
Кричать, сьпівать: минуло лихо!
Найзлійші вороги прощались,
Всї обнимались, цілувались,
А дзвони дзвонять, не стають!
А молодь бігає мов пяна,
Кричить що сили в кождий кут:
„Нема вже панщини нї пана!
Ми вольні, вольні, вольні всї!”
Ба й дітвора, що в старших баче,
Й собі вигукує, неначе
Перепелята по вівсї.
А як скінчилась Божа хвала,
На цвинтар вийшов весь народ,
І як було нас тільки сот, —
Від разу ниць на землю впала
Ціла громада й засьпівала
Той величний, хвалебний гимн:
„Тебе, о Господи, хвалим!”
Мов грім зарокотіли з раня
Слова високі, звуки втішні, —
Але конець сьвятої пісні
Покрили голосні риданя!
Дарма-б і силуватись, діти,
Щоб розказать хоч щось-нещось,
Що в той день славний довелось
Мінї на власні очи вздріти.
Народ мов безумів з утїх:
Старі скакали мов хлопята...
Той пару коників своїх
Цілує кождого мов брата
Та приговорює, пестить;
А там гуртом сільські дівчата
Всї киндячки з голов знимають
І бють поклони і складають
Перед іконою; кричить
Усякий на витанє друга:
„Христос воскрес, а панщину
Чорт взяв!” А там старий дідуга,
В селї найстарший чоловік,
На давну, ледви замітну
Могилку аж грудьми приник
І обнимає дернину
Й кричить що сили: „Тату, тату!
Ми вольні! Тату, озовись!
Таж ти цілих сто літ ту кляту
Неволю двигав, і вмирати
Не хтів, а волі ждав! Дивись,
Ми вольні! Бідний, ти дождати
Не міг, аж нам той промінь блис!
Вже моїх внуків пан в палату
Так як мене не забере!
Возьміть мене до себе, тату!
Ваш син свобідним вже умре!...

Іван Франко.

Вісти з Канади.

Український просьвітний курс у Вінніпеґу. Читаємо в українських часописах з Вінніпеґу: Вже давнійше підношено гадку, що потрібно нам тіснійшого зближеняся зі старим краєм. Нині ся думка приходить до зреалізованя. Недавно комітет Рідної Школи в Вінніпеґу дістав письмо від Шкільного союза у Львові, що сего року приїдуть до Канади два професори — дд. Петро Карманський і Василь Пачовський і перебудуть тут 3 місяці — червень, липень і серпень. Протягом сего часу дадуть охочим курс української історії і літератури. На зборах урядженних комітетом Рідної Школи минувшої неділї, на які запрошено представителів майже всіх ґруп, утворено осібний спільний комітет, який має занятись уряджeнєм курсу. Рішено тут, що кождий охочий набути більше зная мусить з'обовязатись зложити 10 дол., щоби сим оплатити кошта подорожи і дати 3-місячне удержанє двом людям. Охочі користати з сього курсу повинні зголоситись сейчас залучуючи 5 дол. Треба спішитись, бо час короткий, а згаданим професорам треба післати гроші на дорогу. Зголошуватись треба зараз до секретара курсу: J. W. Arsenych, 717 McIntyre Block, Winnipeg, Man.

Русин засуджений на 10 літ вязниці. Суд у Гамілтоні, в Онтеріо, засудив Василя Бойка на 10 літ вязниці за убитє свого спільокатора Казимира Лінкевича. Бойко убив Лінкевича ударом сокири у комнатї, а опісля витягнув тіло небіщика на двір і тут закопав його у землю. Однак зочин викрили слідуючого дня, та сейчас арештували Бойка.

Провінціональні вибори в Альберті. У четвер, дня 17-го цьвітня відбулись в Альберті провінціональні вибори, з яких горою вийшло ліберальне правительство Сіфтона. Загалом вибрано доси 34 лібералів, 18 консерватистів, а у двох округах Пембіна і Клірвотер вислід виборів непевний, в двох инших округах т. є. Атабаска і Піс Рівер вибори відложено на пізнійше. З Українців, з винятком Павла Рудика, який доси має 51 голосів більшости, усї инші кандидати перепали. Не виключене, що П. Рудик, котрий кандидує як независимий ліберал, вийде дійсно послом і в той спосіб Русини будуть мати бодай одного представителя в провінціональнім соймі Альберти. При теперішних виборах в Альберті замітний значний зріст мандатів консервативної партії. Сам премієр Сіфтон упав в окрузї Мак Леод, а зістав доперва вибраний в окрузї Верміліон.

В отавськім парляменті порушувано недавно таку справу: Три брати, що походили з Росії забрали гомстеди в Канаді, дістали гогорожанські папери, та коли вернули до Росії, їх арештовано, і военним судом засуджено на ціле житє на Сибір. Вина їх була, що втікли від війська. Канадийський закон хоч і признає чоловіка горожанином Канади, то всеж друга держава може його таким не признавати. Що до згадної справи, то премієр обіцяв поробити все можливе, щоби помочи сим нещасним.

Продав жінку. Отже виходить, що жінка не людина, але річ, коли єї продають за грошеву ціну.

Не в Росії, але в Торонтї в Канаді, якийсь Петро Джорджес (походить з Австрії) купив собі в другого жінку за 500 долярів. Та коли з того жінка (Anna Gysingh) взяла 100 дол., справа опинилась в суді. Судія казав звернути взяті гроші і на тім скінчило ся.

Дійсне непорозуміне, чи „удаване дурного“?

Коли ми в однім з попередних чисел „Свободи” помістили новинку п. н. „Мандрівка рубля на Угорщину”, в котрій сказано, що платних російських аґітаторів замикає угорське правительство до тюрми, а подробиці слідства зберігають ся в тайні, то на се відозвала ся російська нюйорська часопись „Свѣтъ” та запитує нас, чому саме австрійське правительство „держить подробиці в тайні”, та чому „бідна черновецька „Русская Правда” дає своїм читачам лише білий папір, на якім видруковано одно слово: „сконфісковано”?

Не знати, чи сей запит походить з глупоти, чи зі злоби. На злобу годі знайти раду, а на глупоту є лік: наука. Австрія — се не є наша держава, але таксамо ворожа нам, як і Росія, хоч може в иншій формі — отже запит, поставлений до нас, Українців, відносить ся хиба до австрійського конзуля. Тому радимо „Свѣтови” написати лист до конзуля та запитати, на підставі якого закона, котрого параґрафу і т. д. слідство в справі шпіонажі держить ся в тайні. Се є властива дорога. Таксамо ми не є австрійськими прокураторами, тож і не можемо знати, за що конфіскують „Русскую Правду”. Впрочім, коли „Русская Правда” видає своїм читачам „лише білий папір“ — то ми не є всезнайки і не можемо догадатись, що там було написано. А задушевних бажань редакторів „Русскои Правди” ми не знаємо. Може хочуть показати російським правлячим кругам, що білий папір треба чимось „посмарувати” — тай надіють ся на се смаровило скорих пособій від „русского батюшки”. Про се вже повинні бути поімформовані редактори „Свѣта”, як одномишленники, лучше ніж ми.

Таксамо на поміщений в нашій часописи поклик до Лемків, відзиває ся „Свѣтъ”: такъ и будемъ знати, що вы не русскіе!” Цікаве, що „Свѣтъ” аж тепер про се довідав ся! Але тут видко „удаване дурного“. Чи ми тому винні, що на сьвіті є ріжні мови, і кожда мова має свої слова на означенє якогось поняття? Коли отже Анґлік хоче назвати Німця, то він має на те слово: German, хоч Німці називають себе Deutsche, а в нашій мові ми кажемо „Німець“. І чи не було би се сьмішним, коли би Німці жадали від всіх людий на сьвіті, щоб їх кликано „Deutsche”? Так само коли є на сьвіті Москалі, то вони називають себе „русскіе”, але в нашій мові є на се слово „Москаль”, а прикметник „московський“ — і ніхто чужий нас не має вчити нашої мови. Ми знова називаємо себе „Русинами“, а від того прикметник рускій або руський, але не „русскій”, бо так називають себе Москалі. А що Москалі в своїй мові не мають іменника на означенє свого чоловіка, то ми тому вже не винні. Бо коли Німець називає себе Німцем, Поляк — Поляком, то Мо-

скаль називає себе „русским“, а прикметник звучить таксамо „русскій“ (пр. русскій кнут). Отже як нас називають Москалі, то не наша річ їх учити, а також і Англійців ми не маємо вчити, яке їх слово на означенє Русина. Коли вони нас називають „Ruthenian“ то се є їх слово, таксамо, коли вони називають Москалів „Russian“ то нас се не обходить. А в нашій мові ми називаємо себе: Русин, або Українець. А ви, панове від „Сьвіта“, не маєте навіть іменника на означенє свого народа. Пощо отже чіпати ся чужих людий? Пізнайте себе самих, а буде з вас!

Комедія.

В неділю рано, ледви що на сьвіт займалось як Іван Гамуляк чимчикував до міста.

„А то дре той жидок нас бідних. Гей, гей! Та то вже далї і семої шкіри не стане. В місті сіль по одинайцять, а він по дванайцять; цьвяхи по шість за грейцар, а він півгонталиків ледви штири циппе. А духом тай житєм най в него цяпає. Ой! Завязались на бідного христіянина; послїдну шкіру здирають. А бодай би з вас так насп дерли, паршики погані!“

Осьтак благословлячи Мошка, що тримав в селї аренду тай склеп, йшов Іван стежками через поля, прямуючи до „цісарської.“ Хотів на хвилю присїсти, бо його глодав дуже чобіт, але подумав:

„Зачну вже від рівної дороги!“

Від гостиниця було до міста рівно дві милї. Іван сів коло фоси, перезув чоботи, зробив дзиґар з „чвірки“, порахував, чи є всїх вісїмнайцять нових, завязав їх в два ґудзи тай пішов.

Сонце що лиш зійшло, як Іван був вже в місті. Застав ще всї склепи позамикані, а на улицях спокій. Сїв на порозі коло якоїсь камениці тай здрімав ся, а далї і заснув тверезо. Сонічко підійшло вже геть, геть, улиця заroїлась людьми, а Іван спить як в себе в обороzi. І хто зна, чи був би збудив ся, але якийсь жидок через неувагу копнув його в ногу.

„А тручала би тобою так нечиста сила“ — заворкотів Іван, встав, простягнув ся, тай оглянув ся довкола себе. По місті швиндала та рахкотїла, гей ті жаби, жидівня, а хлопи, міщани та пани йшли повбирані в сьвяточні строї, до церкви.

Нога за ногою пішов Іван просто на жидівську торговицю. Ходив попід склепи, заглядав цікаво всюди, а жидків, що його нагабали, мало що не справ кулаком.

„Я маю час“ відповідав кождому жидкови, що його запрошував до склепу.

Нараз десь так як на свинській торговици вчув голос бубна тай музику.

„Що се може бути?“ подумав Іван тай пустив ся в той бік. Пройшов кілька улиць, аж дивить ся, а на свинській торговици якась хата, не хата, а червона, велика буда, якої він ще в своїм житю не бачив. Підійшов близше тай дивить ся.

Коло буди тьма-тьменна народу, як в церкві. Трохи повнєше від полотняним дахом люди, не люди, якісь повбирані, червоні комедіянти скачуть, а в середині пан в високім капелюсї бє в бубон. Як тільки той пан крикне: гов — так всї ті комедіянти перестають гуляти тай стоять як мерцї. Товпа аж заходить ся від сьміху. Дивить ся на се Іван тай з дива йому не сходить, що то може бути.

„Отсе тобі, що то нині люди не повидумують“ з усьміхом заговорив до якогось панка, що стояв коло него. „Що то може бути?“

„То, видите, комедія, сказав той панок. „За шустку можете видїти цїлий сьвіт і еще щобудь виграти: косу, бритву, образ, то що. Я там йду зараз дивити ся. Стійте тай вважайте, як я відти вийду тай ще виграю які черевики.“

Тай той панок пішов до середини а Іван стоїть тай дивить ся, коли вийде. Аж тут став на переді якийсь пиший панок, побіґаний в червоне платє тай кричить:

„За шустку можна видїти цїлий сьвіт і всї дива тай ще гарний подарунок виграти“.

Ось і вийшов той панок, що стояв перед хвилею з Іваном, наставив тому червоному комедіянтови якусь картку, а той дав йому черевики тай кричить:

„Видите! Сей пан не жалував шустки. Пішов, подивив ся на весь сьвіт і його дива тай ще виграв черевики.“

„Що се таке?“ подумав Іван. „Казав, що він виграє, тай виграв. Ану піду я, може я виграю.

Стояв, стояв, думав, вагував ся, бо шкода було шустки, а дальше і зважив ся.

„Шо? Як такі дива він тут на верху показує, то що то він там в середині за шустку буде показувати!? — розважив себе Іван тай пішов. В червоного комедіянта купив за шустку якусь картку, а потім пішов в середину в шатро.

Ввійшов, дивить ся, а там ходять люди тай заглядають в якісь віконця, чи малі зеркальця. Знайшов і Іван таке зеркальце тай дивить ся. А там якісь самі богомази. Йде в друге віконце: те саме.

Аж тепер зміркував, що то не варта шустки платити, аби дивитись на тих богомазів, вертає назад, тай каже червоному комедіянтови, аби йому вернув шустку.

Але той навіть не хотїв нїчо з Іваном говорити. Прийшло до суперечки тай до сварки, яка скінчилась на тім, що Іван мацнув того комедіянта кілька разів поза вуха, а потому поліцаї завели його до арешту, де мав відсидїти за битку цїлу добу.

В понедїлок під сам вечір прийшов Іван до дому.

Здивована Іваниха, не знаючи, що стало ся, вибігла на подвірє до Івана, тай запитала, чого так пізно вернув.

Іван гнївно махнув рукою тай сказав:

„Дякуй Богу, що я не пішов на другу комедію, бо був-бим може і за місяць не вернув.“

ПРО РІДНИЙ КРАЙ.

Ідуть сьвята великодні,
Дасть Бог дочекати,
І в гаразді, мирі, згоді
Паску сьвяткувати.

Гей ви, діти, руські цьвіти,
Ви руські соколи,
Розлїтайтесь на родину,
Як з улия пчоли.

Летїть домів межи своїх
До мами, до тата,
Покріпити свої сили,
Руські соколята.

Там на селї, в рідній хатї,
На вас вже чекають,
І ранками, вечерами —
Все вас виглядають.

А прибувши в рідну хату,
Де ви ся родили,
Дожидають, щоби кости
В могилу зложили.

Там то любо, там то мило,
Там би лишень жити,
А ми, бідні, в сьвіт за очи
Мусимо бродити.

В сьвіт за очи, всї як слуги
Мусим мандрувати,
Бо там Поляк, Жид і Німець
Стали панувати.

А наш бідний нарід руський
В „табори“ розбили,
Стали кати на Вкраїні,
Нас в жебри пустили.

А чому те? — Брате милий,
Хочу ти сказати:
Бо наш Русин до просьвіти
Не хоче ся взяти!

В других краях себе паном
Називає хлоп;
У нас кождий неписьменний,
Хоть му стріляй в лоб.

В других краях мир та згода
І все іде в лад;
У нас один тягне вперед
А другий назад.

Ой инакше в нас би було,
Бог би нас любив,
Якби Русин більше вчив ся,
Зато менче пив.

С. Туз.

ПРОСЬБА.

Краєвий Шкільний Союз „Рідна Школа“ у Львові, одержуючи тепер часто грошеві посилки з Америки на фонд „Рідної Школи“, просить всїх тих, що висилають жертви, о подане своєї докладної адреси. Розходить ся тут головно о товариства та орґанізації, котрі повинні одержати повітоване з „Рідної Школи“ на одержані гроші. Тимчасом тяжко се зробити, бо иноді прийдуть до „Днїстра“ гроші, а навіть не знати від кого. Тому пожаданим булоби, щоби рівночасно з висилкою гроша через почту, вислати також окрему картку чи то до „Рідної Школи“, чи до „Днїстра“ і на картці повідомити: хто висилає гроші, кільки і в який спосіб (чи через банк, чи почтою).

Саме тепер прийшла до „Днїстра“ посилка через „Американ Експрес Ко.“ в Ню Йорку в сумі 178 кор. 25 сот. від читальнї ім. Адама Коцка — і не знати навіть на яку ціль сї гроші призначені. Тому интересовані зволять ласкаво повідомити „Днїстер“ у Львові, на що сї гроші призначені та подати свої точні адреси.

ПОДЯКА.

Я низше підписаний почуваю ся до обовязку зложити як найсердечнїйшу подяку Головному Урядови Р. Н. Союза за скоре і точне виплаченє менї з головної каси Молодечого Союза посмертної запомоги по донцї Катерині, в сумі 100 долярів. Не менче дякую місцевому опікунови п. П. Стадникови за його труд та за щиру працю для добра і розвитку Руського Молодечого Союза. — Михайло Думанський.

ОРМРОД, ПА. Бр. сьв. Николая, від. Р. Н. Союза 124, подає до відома всїх місцевих і околичних Русинів, що дня 28-го цьвітня с. р. відбуде ся **ВЕЛИКИЙ БАЛЬ** на дохід Братства в гали Юрія Цапа. Вступ для мущин 25 цнт., для женщин — за дармо. Всїх наших Родимців на сей баль сердечно запрошують ся. За добру забаву і совісну обслугу ручить — **Комітет.**

Іван Франко.

Притча про захланність.

Захланність наче те грузке багно —
Лиш крок зроби і в зад не відсахни ся,
То глубше вже пірнеш за другим кроком,
І глубше ще пірнеш за третім кроком,
А там, гляди, і воротя нема.

Се визнали вже давні Єгиптяни,
Вони-ж і притчу мудру сю зложили,
Як образ звихненого тим пороком
Житя людського. В осьмому віці
Після Христового різдва святитель

Александрійський Христофором званий
Переробив її на грецьку мову,
І з грецької в князівських ще часах
Її пізнали також наші предки.
Не вадить прочитать і новим поколїнам.

Був чоловік заможний і статочний,
Мав жінку і одним одного сина,
І мав слугу і доброго коня.
Купив він дім за дешеву ціну,
Тим дешеву, що не було купця,
Який би важив ся той дім купити.
Бо в домі тім у недослідним схованку
Жила страшна гадюка їдовита,
Яка помалу, час від часу, скілько
Разів було знесла її охота,
Когось одного з тих, хто жив у домі,
Своїм отруйним зубом умертвляла.

Остерігали свояки й сусіди
Господаря. ще як охотив ся
Той дім купити. Не переставали
Остерігати й потім, щоб як мога
Скорійше вислідив оту гадюку
І вбив її, щоб не дізнати шкоди.
І він почав слідити дуже пильно,
І вреші віднайшов нору маленьку,
Але на диво біля тої норки
Замісь гадюки він знайшов блискучий
Новісінький червоний золотий.
Узяв його, приглянув ся уважно,
І почало ся в нього міркуване:

„Отсе нора, гадючина домівка,
Тут міг би я підстерегти її
І вбити зараз. Та яким же дивом
Сей червінець знайшов ся біля неї?
Чи загубив його хто тут давнійше?
Се неможливо, бо сей дім обнявши
Я оглядав його зовсім докладно.
Значить, сей червінець, то дар гадюки.
Вона мабуть благословенна Богом,
І поки вбить її, я підожду
Ще кілька день, чи не повторить ся
Сей дар, чи може се лише припадок."

На другий день господар в ранці рано
Знов червінець знайшов біля нори.
На третій повторило ся те саме.
І вже в душі його повстала певність,
Що ся гадюка божеського роду,
Що дарами її він збогатить ся
І жити ме спокійно та щасливо.

Та ось одної ночи та гадюка
Впозла до стайні і отруйним зубом
Коня вкусила в ногу. Заірзав
Страшенно кінь і бити ся почав
У своїм стійлї. Затріволжений
Господар вбіг до стайні, та не міг
Пізнать нічого, а до рана кінь
Іздох серед тяжкої муки й болю.

Дізнали ся про се сусіди й зараз
Остерегли господаря на ново:
„Се від укушеня гадюки здох
Твій кінь. не з иншої причини. Бережи ся,
Щоб не було тобі ще більше лихо."

Задумав ся господар. „Жаль коня,
Бо кінь був дорогий і дуже добрий
І куплений за трицять червінців.
Убить гадюку. се розумна рада,
Та щож. від сего кінь не оживе вже,
Гадюка-ж через трицять день положить
При своїй норці трицять червінців,
І вернеть ся менї моя утрата.
А поки що, коня менї не треба,
А на людий вона, як я вповаю,
Не кинеть ся. то хай собі живе."

Отак розміркувавши жив господар
Спокійно далї, а гадюка справді
Що дня біля своєї норки клала
По червінцю. І любував ся ними
Господар, і беріг свою сю тайну,
Не говорив анї слузї нї жінцї
Нї слова, відки дохід побирає,
Лиш тайком день у день біля нори
Клав невеличкі божеськії жертви,
Шматок кадила й краплю молока.
Отак минув один і другий місяць;
На третій же в одну горячу ніч

Гадюка підповзла до сонного
Слуги й тихесенько, нї дать нї взять,
Його вкусила в ногу і сховалась.
З просоня закричав слуга страшенно,
І поки зі своєї спальні вийшов
Господар, вже нога його опухла,
Так що від разу кождий міг пізнати,
Що се було укушенє гадюки.
Стогнав слуга і вив ся в лютім болю,
Та не було в господаря ратунку,
І вмер слуга промучивши ся три днї.

На похорон зібрали ся сусіди
І почали не мало докоряти
Господарю за ту необережність,
Що доси ще не вбив гадюки в домі.
Відмовчував ся він і відмовляв ся,
Що доси не видав її на очи
Й підстерегти її ніяк не може,
Та в дусї міркував инакше трохи.

„Умер слуга. Шкода слуги, се правда,
Та без слуги я можу обійти ся.
І так він відійти вже мав небаром
І плату взяти за трилїтню службу.
Він сирота, не має в нього роду
Нї свояків, то й плати вже тепер
Ніхто від мене правити не буде.
Гадюка-ж день у день дає менї
Більш доходу, як сей слуга за тиждень
Міг заробити. Нї, не дурень я
Її вбивати. Правда, умертвила
Живу людину, не лише скотину,
Та ся людина нам була чужая.
Надію в Бозї маю, що вона
Не підповзе анї до мого сина,
Анї до жінки, нї мене самого."

Так запевнивши сам себе господар
Жив супокійно і не дбаючи
Про жадне инше дїло. День за днем
Брав червінці з гадючиної норки.
Його видатки на житє щоденне
Поменшали і він найбільшу часть
Тих червінців, що принесла гадюка,
Складав у схованку, радував ся блиском
Святого злота та не бажав
Нічого більше, як житєм ощадним
Сей скарб свій ненаглядний побільшати.

Отак минуло місяців немало,
Коли нараз знов випала гадюці
Охота зуба свого спробувати.
У темну ніч вона тихесенько
Впозла до спальні і вкусила в ногу
Семилїтка, хозяйнового сина.
Заверещав хлопчина із просоня,
І з жахом кинув ся до його батько,
Та не застав гадюки вже при ньому,
Лиш із страшенно спухлої ноги
Пізнав, що се вона сама вчинила.
Не гаючись він кинув ся у місто,
Покликав лїкарів і знахорів,
Та що вони робили й прикладали
І терли й хухали і примовляли,
Не помогло се хлопцеви нічого.
І по трьох днях страшної муки й крику
Він заспокоїв ся у снї смертельнім.

На похорон зібрали ся роди
І батька й матери й сусідів много,
І всї пожалкувавши на смерть хлопця
Вмовляли чоловіка, щоб очистив
Свій дім від небезпеки так страшної,
Або перемінив своє житло.
Та чоловік, хоч гнув свій біль у серцї
По стратї сина, все таки не здужав
Признати ся до тайни, що гадюка
Окуплює своє житє таким
Дарунком, для якого він у своїй
Захланности не завагав ся навіть
Житє свойого сина паразити.
Коли-ж усї ті похоронні гості
Вже розійшли ся, він у самотї
Отак почав сам в собі міркувати:

„Мій син помер. На теє божа воля.
Убю гадюку, то ще через теє
Він не воскресне. Доки я живий,
Повинен дбати про живеє дїло.
Я ж сина можу мати ще другого,
Але другої гадини такої
Нема на світі. Побережемо ся
Обоє з жінкою, щоб нас котрого
Не підповзла в ночи, а скарб тим часом
Зростати ме все більше й більше далї."

І заспокоївши ся тим він далї
Повів житє своє без працї й труду,
Збираючи те золото гадюче
І в нїм знаходячи єдину втїху.
Щоб нїчо до його постелї часом,
Або до жінчиної не впозла
Гадюка, він устроїв ті постелї,
Як колиски привішені до стелї.

Отак пройшли три роки без малого.
Та раз господарева жінка в південь
Здрімала ся в садку побіля дому.
Тут і підстерегла її гадюка

І тихо виповзши з нори своєї
Її вкусила в звішеную руку.
Зірвала ся з дрімоти бідна жінка,
До дому вбігла із важким стогнанєм,
Та поки чоловік її знайшов ся,
Рука її аж до плеча опухла.
Пізнав від разу чоловік, в чім дїло,
І кинув ся по лїкарів до міста,
Та хоч які їм обіцяв заплати,
Вони на сю гадючую отруту
Не мали способу, і жінка вмерла.

Нема що й мовити, що як прийшло ся
Її ховати, вся її родина
Накинулась з докорами на мужа,
Що легкомисно, терплячи гадюку
У своїм домі, смерть її спричинив.
Та щож, даремні всї були докори,
Мертвій житя вони не повернули,
Анї вдівця душі не відмінили.
Коли по похоронї сам у домі
Лишив ся, він замкнув його на замок,
Виходив рідко, щоб похарчувати.
Порвав усї відносини та звязки
Родинні та сусїдські й жив лише
Тим скарбом золотим, що потаємно
Громадив сам не знаючи для чого.

Та ось одного вечера, коли
У своїй спальні сївши на долівцї
Він сотий раз перекладав, лічив
І розділяв червінці золотії,
Гадюка приповзла тихесенько
І мов підслана його вкусила в руку.
Заціпив зуби з болю чоловік,
Оглянув ся і перший раз тоді
Побачив ту гадюку, невеличку,
Сіреньку, що повзла собі спокійно
В один куток і скрила ся в щілинї.

Страшенний біль проймав його до серця
І він не тямлячи, що мав робити,
Почав з усеї сили висисати,
Маленьку ранку на руцї, і руку
Перевязав понизше лїктя міцно.
Потім розрізав рану й знов почав
Що сили з неї ссати чорну кров.
Оттак він аж до півночи томив ся
В страшній трівозї, аж знесилений
Ляг у свою колиску і не мігши
Заснути з болю, став з усего серця
Молити ся до Бога зі слезами:

„Могучий Боже, пане всеї тварі,
Що напустив на мене сю покусу,
Молюсь тобі, верни менї здоровле
І дай прожити в світї ще аж доти,
Допоки зможу із свойого скарбу
Зробить ужиток як найспасеннїйший.
Не дам його на храм, не дам жерцям,
Не дам убогим людям на розтрату,
А винайду якесь побожне дїло,
Якому-б він давав міцну основу,
Так щоб воно простояло столїтя
І славу імени твого збільшило."

Чи ся молитва, чи ратунок власний
Самозахованя інстинктом вчинений,
Допомогли йому, що біль уляг ся
І пухлина з руки зійшла помалу,
І він дїйшов до давнього здоровля.
Та гадина від того часу стала
Замісь червонних золотих при вході
Нори своєї класти жемчуги
І ріжні камінцї дорогоцїнні.

Жахнув ся чоловік, коли у перве
Знайшов такий новий дарунок; з дива
Не знав, що діять, та надумав швидко
Скарбоньку справить просту, деревляну,
І в неї класти дороге камінє.
Скарб золотий він закопав таємно,
Лишаючи собі лиш троха червінців
На прожитє, скарбонку-ж положив
Під подушкою у своїй колисці.
Отак він жив спокійно і безжурно,
Любуючи ся блиском камінців,
Які що дня перебирав утїшно,
Забувши й думати про добре дїло,
Якому мав би скарб його служити.

Минуло кілька місяців, і в ранцї
Одного дня, коли він вийшов з дому
Зробить свою природную потребу,
Підстерегла його мабуть гадюка,
Бо виповзши незамітно з щілини
Обвила ся обаринком довкола
Його ноги і укусила в литку.
Жахнув ся чоловік, тепер у друге
Побачивши гадюку, що спокійно
З його ноги зповзла і щезла в дїрці.

Як стій перевязав він пояском
Попід колїно ногу, але се
Не много помогло, бо під колїном
Перевязка була зовсім не щільна.
Нога почала пухнути страшенно
І біль діймав йому, та він що духу
До дому вбігши сили взяв морської,
І на нозї розрізав сильно рану,

І з неї кров пускаючи почав
Її що духу сильно натирати.
Отак попрацювавши аж до півдня
Утомлений він ляг в свою колиску,
І знов ридаючи слїзми гіркими
Душею став молити ся до Бога:

„Могучий Боже, справедливе ти
Наслав на мене сю страшную кару,
Бо я заслїпленний забув свою
Обіцянку. Будь милостивий, Боже,
Ще раз охорони мене від смерти
І продовжи житє моє земнеє,
Щоб я покутою і добрими дїлами
Міг на спокійну смерть і на спасенє
Душі по смерти тут ще заробити."
Чи та молитва, чи те самопоміч
Доконана у небезпечній хвилї
Допомогла йому, досить що він
Проспавши ся почув, що біль в нозї
Вменшив ся і пухлина потахає.
За кілька день він видужав зовсім
І враз із тим забув свою молитву,
Забув про те, в чім обіцяв ся Богу,
І далї вів своє житє звичайне.

Отак пройшли ще місяції чотири.
Вже деревляная шкатулка в того
Господаря була трохи не повна
Найкрасших камінців і ріжнобарвних
Кришталів. Від їх звеселяв день в день
Господареву душу й проганяв
Із неї всяку думку про покуту,
Про добрії дїла й душі спасенє.
Гадюки він беріг се як лиш міг,
Та все таки в одну горячу ніч,
Коли в своїй колисцї пуховій
Не міг заснути, він почув її,
Як тихо виповзла йому на груди
І висмотривши місце укусила
Проти самого серця.

Крикнув з болю
Укушений, та не було вже змоги
Ніяким способом собі ратунок дати.
Отак промучивши ся до схід сонця
Він і помер і довгі днї лежав
У тій колисцї у запертім домі,
Поки аж сморід трупа не покликав
Сусідів, що вибивши двері дому
Знайшли його мертвого. Не діткнув
Ніхто з них нї одної річи в домі,
Нї трупа, нї того, що з ним було.
Покликано жерців і з забрали
Усе добро його й мертвеє тіло.
Добро пішло на храм, а тіло спухле
І чорне від гадючої отрути
Не віддали священному огневи,
Лиш закопали в землю наче стерво
Тай і душі його добром не помянули.

10 за 5 цнт.

Всі побивають ся за

NEBO

корково закінченими цигаретками.

Кождий продавець розпродує НЕБО цигаретки з кождим днем що раз більше.

Фарми дуже дешево на продаж

близько від Ню Йорку, близько міста, фабрик, шкіл, шторів, почти, пів години до стріткари, стації желїзничої (дипа), руської церкви — на легкі сплати, з інвентарем або без. Кождий Deed провірюю, за чесний бізнес ґарантую. 16-19

V. MAZURKIEWICZ,
Notary public (нотар публичний)
189 Ave. C, New York.

Слухайте панове! Не дайте себе визискувати! Чи знаєте про те, що шифкарти подешевіли? Хто їде до краю, сей нехай не платить більше як 25 дол за шифкарту! Тілько належить ся! Тілько ми беремо! Експресові пароходи! Пишіть тілько до нас! Довідаєте ся правду!!!

25 ДОЛЯРІВ ШИФКАРТА ДО КРАЮ

Осібні каюти! Домовий харч! Даємо нічліг! Відставляємо пакунки! Виробляємо вільний переїзд через границю! Шукаємо за костюмерами аби їх вдоволяти а не визискувати! Переконайте ся! Шлїть завдатку 3.00 дол. до повисшої ціни або пишіть по інформацію.

$26 дол. ШИФКАРТА З КРАЮ ДО АМЕРИКИ $26 дол.

AMERICA EUROPE CO., 16 Greenwich St., New York City.

Число телефону 4548 Rector.

А хто хоче тілько за сїм долярів поїхати до краю на найлучших шифах, нехай напише на адресу **FELDMAN Labor Agency, 16 Greenwich Str., New York.**

---

50 цт. ТИЖНЕВО!

Продаємо говорячі машини Victor і ґрамофони Columbia до всіх частий Злуч. Стейтів і Канади на легкі тижневі сплати по 50 цт, або по 2 дол. місячно. — Пішлемо Вам враз з машиною ґваранцію на письмі на 5 лїт, що вона буде через той час в добрім стані. — Недавно отрималисьмо великий вибір **найновійших подвійних рекордів так руських як і польських** по ціні **65** і **75** центів за штуку. — **Пишіть** до нас по катальоґ машин і рекордів, а ми Вам пішлемо даром.

SAUL BIRNS
117 Second Ave., New York, N. Y.
Dep. 1.

РОДИМЦІ! ЧИТАЙТЕ І ДРУГИМ СКАЖІТЬ!

Руський музикант.

ДОСТАРЧАЄ МУЗИКИ НА БАЛЇ. ПРЕДСТАВЛЕНЯ, КОНЦЕРТИ, ПІКНІКИ І ВЕСІЛЯ.

Dmytro Melnyk,
338 E. 9th Str. Room 14. NEW YORK, N. Y.

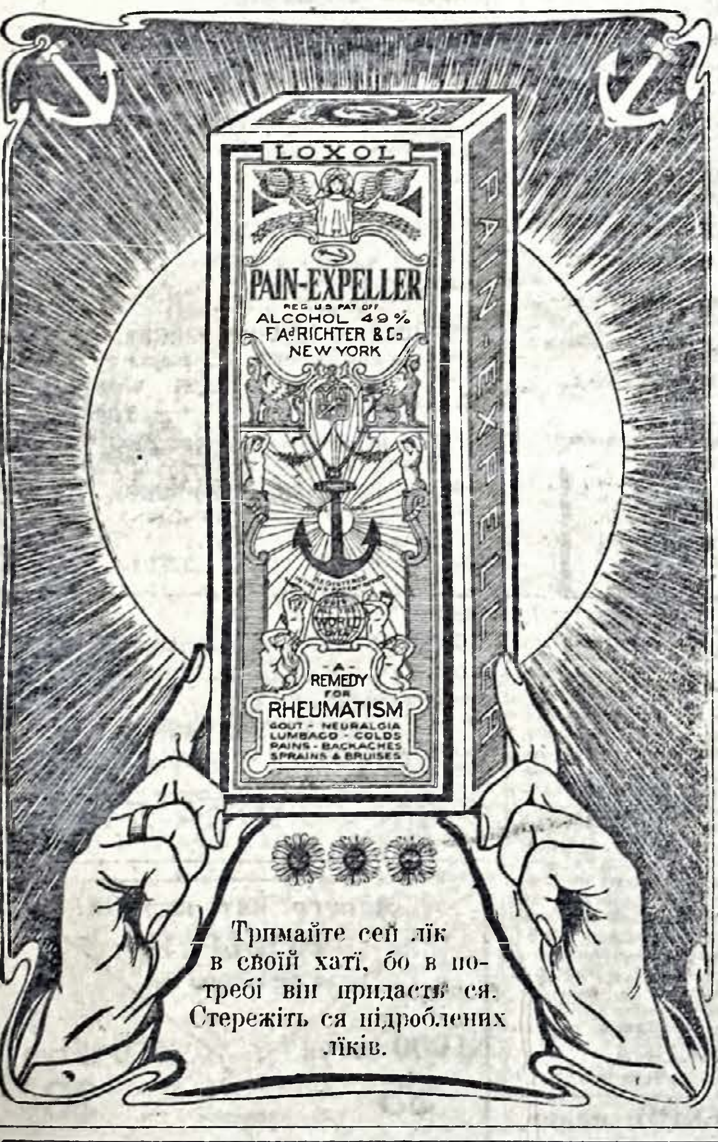
Одинокий наш лїкар в Ст. Луіс, Мо.

Д-р. БРЕЗАНИ.

Лічить із всяких недуг мущин, женщин і дітий.

Офіс під ч.
1625 CASS AVE., ST. LOUIS, MO.
Bell Telephone: **Tyler 166 R.** 44—17

Години урядові: від 9—10 рано, від 3—4 попол. і від 7—8 вечер. В неділї лиш від 9—11 рано.

Тримайте сей лік в своїй хаті, бо в потребі він придасть ся. Стережіть ся підроблених ліків.

Wisconsin Land Co.

отворила 35 тисяч акрів землї до продажи

Продаємо від 10 до 20 долярів за акер, 40 акрів і більше. Лише четверта часть належитости готівкою, решта на виплат, 6 процент. — Хто хоче мати свою хату, фарму і жити в найздоровійшім стейтї, най купить у нас землю. — З роботи, яку даємо кождому купуючому у нас, можна виплатити куплену землю. 26

Прибудьте самі або пишіть на адресу:

C. K. & C. C. ELLINGSON
Box S. 128, HAWKINS, WIS.

Наслїдуйте міліони!

ЗНАМЕНИТИЙ

"BULL" DURHAM

ТЮТЮН ДО КУРЕНЯ

Скрутите сорок цигареток з 5-центового мішочка.

Минувшого року „Бул" Дургем тютюн розкупило много більше міліонів курців, ніж всіх инших дорогих тютюнів разом.

Продано понад **352.000.000** мішків, — майже міліон денно.

Даром пачка цигаретових паперців з кождим мішком.

THE AMERICAN TOBACCO COMPANY

Dr. WARD

добре знаний специяліст

запевнює, що він вилічить Вас скорше, лїпше і дешевше як який инший спецīялїст. Він лїчить всякі укриті недуги мущин, закаженє крови, утрату животности, нервового розстрою, утрати крови, висушенє, запаленє слюзових болон, гемороїди і пропуклину (без ножа), як і слабости міхура і нирок. Не робить ріжницї як довго Ви хорїли або якого рода є Ваша недуга. Не тратьте надії! Прийдіть і побачте ся з ним сейчас. Його методи суть найновійші а лїченє без болю. Через довгі лїта своєї лїкарської практики, він вилїчив тисячі хорих людий, котрих не могли вилїчити другі спецīялїсти. Памятайте, він лїчить, щоб вилїчити.

Не занехайте відвідати його Анатомічний Музей і приглянътесь там чоловікови здоровому і хорому. 11—

Вступ вільний.

Dr. Ward
417 Sixth Avenue, New York
(між 25 а 26 ул.)
Години: від 9 р. до 8 веч.; недїля: від 10 р. до 2 поп.

Найславнїйший руський спец[illegible]

Д-р. Б. ГОГЕНБЕРҐ,

знаний всїм і в найширших кругах уважаний тепер [illegible] руського і американського лїкаря. Др. ҐОҐЕНБЕРҐ відбув [illegible] в первородних універзитетах і шпиталях в старім краю, а [illegible] тут своєю працею здобув собі найбільшу славу і вдяку много т[illegible], які одиноко йому лише завдячують своє здоровлє.

Нехай жаде щиро кождий хорий, який не знає ще д-ра Гоґенберґа і добре тямить о тім, що здоровлє можна відзискати через лїченє виключно одинокого лише д-ра Гоґенберґа.

Др. Гоґенберґ лїчить з найлїпшим все успіхом уцтиво, совісно і дешево всякі недуги голови, горла, легких, чахотку, біль під грудьми, недуги серця, всякі терпіня жолудка, міхура і нирок (почок).

Лїчить недуги жіночі як: неточности, кровотоки, білі уплави, блїдницю, пологові болї.

Всі недуги мущин хочби застарілі: уплив насїня, недостаток мужеської сили, ломанє ніг, костей, болї в крижах, заказженє крови найпевнїйшим середником проф. Ерлїха „606". Посїдає наймоцнїйші машини електричні і лїчить ревматизм, недуги нервові і слабість сьв. Валентія.

Доконує найтяжші операції при помочи знаменитого хірурга з Відня. Хто бажає здоровля і добра, нехай зголосить ся особисто або листовно, залучаючи двоцентову марку на відповідь. 11—

DR. B. HOHENBERG,
608 E. 6 STREET, Телефон Orchard 3615. **NEW YORK, N. Y.**

Хто не вірить, нехай читає потверджений нотарем лист.

Поважаний Докторе Гоґенберґ!

Почуваю ся до милого обовязку подякувати Пану Докторови за так скоре і цїлковите вилїченє. Через два роки зносив я мою недугу і нещастє і на дармо лїчив ся у всяких докторів, які наочно мене оглядали. Др. Гоґенберґ лиш на мій листовний опис вилїчив мене скоро і з біди увільнив. Нехай Господь Бог дає здоровлє Докторови Гоґенберґови, аби міг ще більше хорим помагати. M. Z. H. Minersville, Pa.

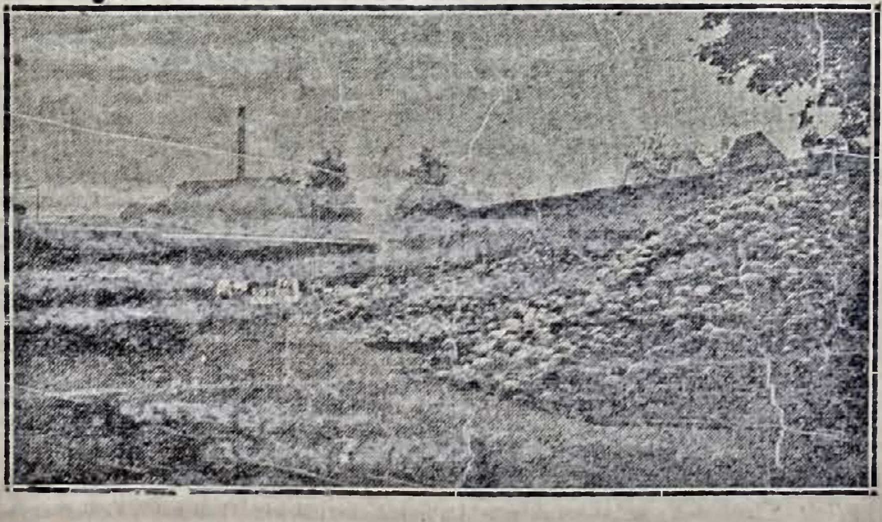
ЧИТАЙТЕ І КОРИСТАЙТЕ! ХТО ПРОЧИТАЄ, НЕ ПОЖАЛУЄ.

Родимцї! Весна вже прийшла, а неодин з Вас думає, що варто би закупити собі кавалок землї в Америцї. Закупити, але де? В Америцї продають земель немало, але все то десь на Вестах, де наш чоловік заледво там дістане ся.

Родимцї! На що Вам купувати землї в пустинях і жити між чужими, де анї Ви анї Ваші дїти не почуєте своєї рідної мови.

Родимцї! Неодин з Вас читав, неодин чув про першу руську кольонїю в Вест Мілвіл, Н. Дж. Ся кольонїя показала ся найвідповіднїйшою для нашого народа, бо землї, які ми попарцелювали і продаємо нашому народови, суть відповідні і дуже ґарні. Переважно управляють тут ярину і годують кури. Ми випродали вже богато землї. До сего часу у нас закупило землї около 160 фамілїй. Хто йно огляне наші землї, то зараз купує, бо видить перед собою велику будучність. Нїхто не обавляє ся, що прийде йому тут за тяжко розпочати фармерство, а то тому, бо наші землї лежуть в серединї межи кількома містами, а в кождім містї є богато фабрик. Кождий о тім знає, що при великих містах і при фабриках є велика будучність. Нашого народа вже богато поспроваджувало ся до Мілвіл. Недавно зорґанізували собі два Братства, в Мілвіл і в Бріджтон і оба Братства приступили до Р. Н. Союза. Міста Мілвіл і Бріджтон граничуть з нашими землями, мають богато ріжних фабрик, так що для мущин, женщин і дорослих дїтий роботи тут все єсть подостатком. Як до Мілвіл так і до Бріджтон комунїкація що-годинна. 23-го лютого 1913 р. анґлїйська ґазета-денник „The Inquirer" широко пише про Мілвіл; говорить, що Мілвіл єсть одно з найгарнїйших і найздоровійших міст у Сполучених Державах. Пише, що Мілвіл має всьо: церкви, низші і висші школи, банки, театри, і 70 процент мешканців мають свої власні доми. Пише, що в Мілвіл заробляють люди денно від $1.25 до $5.00. Пише, що мілвільскі горожани старають ся дуже про розвій свого міста і т. д.

Родимцї! Подумайте, чи не добре о кілька бльоків від такого великого міста мати свій власний кавалок землї, і свою хату, і мешкати поміж своїми братами. Богато, богато нашого народа забирають чужі. Продають їм землї, як повисше сказано, в пустинях, а тут продаємо землї близько міст, близько фабрик, і до сеї пори закупило велике число народа, і хто йно тут спровадить ся, чує ся якби в родиннім краю.

Пакованє до ваґонів гарбузів і ґрушок на фармі в околиці Мілвіл.

Родимцї! Чому не дивите ся на чужі народи, приміром на Італїйців, Нїмців, Жидів і инших, як вони кольонїзують ся, як вони один за другим тягнуть ся, бо потім з того творять чудову оселю та сильні орґанїзації. Наш Русин також межи них пхає ся і підпомагає чужих. Наш Русин видить і дуже добре знає, що попертя від чужих нїколи не дістав і не сподїє ся дістати.

Родимцї! Ми знольонїзували велике число наших братів, за то наша Компанїя поназивала кілька стрітів по руськи. До сего часу маємо вже: Шевченко Стріт, Франко Стріт і кілька инших, і де йно зачне свої обшари парцелювати, то думає дальше свої стріти називати по руськи.

Родимцї! Чи то не добре, єсли буде під руською назвою всьо? Русини, котрі вже поспроваджували ся до Мілвіл, задумали тепер орґанїзувати руську гр.-кат. парафію. Ся орґанїзація, сподїєм ся, піде поступово, бо наша Компанїя під сю інституцію дарує пять акрів землї.

Родимцї! Хто йно з Вас думає про закупно землї, то нехай не відкладає, лише най чим скорше приїзджає. Нехай не дасть ся перебічи другим. Наколи приїдете, то о всїм дізнаєте ся від тих, що вже замешкали в Мілвіл. Перед приїздом просимо нас повідомити на понизшу адресу.

Пишіть по руськи, бо в нашім бюрі занимають уряди Русини. C 99

THE EUROPEAN COLONIZATION CO.,
441 DREXEL BUILDING, 5th and Chestnut Streets, PHILADELPHIA, PA.

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

З нагоди Великодних Сьвят поручаємо великий вибір книжок до побожного читаня на піст.

Спеціяльна оферта! До кождого замовленя на 5 дол. книжок, даємо за 1 дол. книжок даром і оплачуємо самі почту.

ЧИТАЙТЕ І ДРУГИМ СКАЖІТЬ!

Блудний син, великодні проповіди	60 цт.
О муці Ісуса Христа	20 цт.
Сім слів Ісуса Христа на хресті	35 цт.
Пізнанє любви і милосердія Г. Н. І. Христа	40 цт.
Цьвіт з Назарета	50 цт.
Фабіоля	45 цт.
Псалтир	50 цт.
Отче наш	45 цт.
Читаня сьвяточні	40 цт.
Церковні пісні	40 цт.
Три Божі Слова	10 цт.
Апостоли і Євангелія	35 цт.
Небесний Вінець	40 цт.
Історія церкви	25 цт.
Вірность пастирська	5 цт.
Розваж то добре	30 цт.
Житє Ісуса Христа з 73 образками	1.25
Небесний Вінець	35 цт.
Велика Біблія 1073 стор. друку лише	$1.25
оправлена в мягку шкіру	$2.50
Новий Завіт по руськи і анґлійськи, 186 сторін	80 цт.
Путь Паломника (Богомольця) із того сьвіта в будучий сьвіт з гарними образками	75 цт.
Ілюстровані Житя Сьвятих	$1.60
Ілюстровані Житя Сьвятих (велике)	$5.00
УТРЕНЯ на неділї і сьвята цілого року	$1.00
ВЕЧІРНЯ і УТРЕНЯ на неділї і празники подвижні з каноном покаянним і Богослуженєм страсного тижня, службами общими сьвятим і Євангеліями Воскресними I. часть 870 сторін	$1.50
II. часть 1050 сторін	$2.50
МОЛИТВЕННИКИ в кістяній оправі по	1.00, 1.50 і 2.00
Листовий папір з образком і з желанєм на Воскресенє Христове 12 штук з ковертами	30 цт.
50 штук з ковертами	1.00

(до родичів, жінки, брата, сестри і т. и.)

Посилайте сьвяточні желаня на почтових картках. Маємо дуже гарні позолочені з малюнками Муки і Воскресенєм Христа з руськими написами. 12 штук лише 50 цт.

Образки складані (наплички) дуже гарні по 5, 10, 15, 20 і 30 центів.

Замовляйте зараз і пишіть по катальоґи книжок та інструментів — висилаємо даром.

15-17 **RUSKA KNYHARNIA**
850 Main St., Winnipeg, Can.

Одинокий руський адвокат на цілу Америку

Доктор прав

ЮЛЇЯН ЧУПКА

полагоджує всї справи американські. Понеже др. Ю. Чучка був адвокатом в Галичині, длятого полагодить там найліпше всї справи процесові, спадкові і військові в Галичині, спорядить повновласти, контракти і всї правні документи і перепровадить інтабуляції. Адреса:

Dr. JULIAN CZUPKA,
P.O 372. 3 N Main St, Wilkes Barre, Pa
LUZERNE Co.

Русини Пітсбурґа!

Чи Ви знаєте

що гроші, то сила?

Старайте ся пізнати та пічніть складати свої ощадности в стейтовім банку на розі вулиць **Carson і 14-ої.**

Сей банк є одним з найстарших і найпевнїйших банків, що цілковито забезпечує Ваші ощадности. У нас складають ся гроші **церковні, братські, сирітські** і ин. Кождий, що має у нас гроші, отримує на бажанє звіт стейтових контрольорів.

Продаємо КОРАБЕЛЬНІ КАРТИ, на найліпші лінії, а ГРОШІ до краю висилаємо по почтовім курсі.

German Savings & Deposit Bank
cor. 14th & Carson Sts,
South Side Pittsburgh, Pa

И. Е. Рот, през. А. П. Міллер, кас.
Ол. Бучак, уряди. банк.

Музика і сьпів з нот.

Хто хоче добре вивчитись грати або сьпівати з нот, або навчитись диківства і бути добрим дириґентом хору, нехай зголосить ся до мене, а я його навчу. Моя адреса: **СТЕФАН КАЛАКУКА, 1009 N Main Ave.,**
16-28 Scranton, Pa. Bell Phone 5972-J.

Позір, Русини!

Ст. Цембрівський

руський музикант

принимає замовленя на всякі забави, весїля, балї, представленя, концерти і т. д. — Адреса:
435 E. 9 St., I floor yard house
NEW YORK.

Гармонії найліпшого виробу

Інструменти дуті і смичкові

Ґрамофони і Рекорди руські найліпше спроваджувати від нас.

Катальоґи висилаю кождому, хто пришле 5 цит. на оплату пересилки.

Пишіть на адресу:

JOS. KRYGIER
3132 Richmond St., Philadelphia, Pa.

Родимцї! Читайте і другим скажіть!

НА ЛЕҐКІ СПЛАТИ

продаємо всїм по Америці на тижневі сплати по 50 центів сей

гарний фоноґраф

з 20 прекрасними руськими і польськими піснями лиш за

$22.50

Пришліть на завдаток $5.00, а ми вишлемо сей фоноґраф з піснями до Вашої хати. А коли він Вам подобаєсь, то присилайте по 50 цт. тижнево або $2.00 місячно.

З кождою [illegible] посилаємо [illegible]. Недавно отримали ми великий вибір найновійших польських рекордів по [illegible] 75 цнт штука.

Пишіть по [illegible] ілюстрований каталоґ — [illegible] отворене вечерами і в неділї. 6—

INTERNATIONAL PHONOGRAPH CO.
196 East Houston St., New York.

Хочете їсти? і то їсти страви, якими любувались те ся в старім краю; хочете перечитати старокраєве „Діло" і америк. „Свободу" — словом, єсли хочете перебути весело та безжурно хвилю, то зайдіть до

Григ. Кокошки
327 E. 14 St, New York.

Є се одиноке в Ню Йорку місце, де можете стрінутись з многими нашими передовими людьми. 16-

---

ПЕТРО ЯРЕМА
руський погребник
випозичає керичі на весїля, хрестини і всякі другі забави.
115 Ave A., New York, N. Y.
Телефон: Orchard 2568.

ЖІНКИ! Одинока руська школа, де можна вивчитись акушерії. По скінченю науки видаємо державний диплом, важний на цілу Америку. Провадимо шпиталь, в котрім лічимо всякі хороби, а переважно недуги жен, не маючих дїтий. Адреса: **International College of Midwifery and Hospital**
213-215 Pittston Ave., Scranton, Pa. Dr. KULCZYCKI.
Phones: Old 4974. New 1553.

Вже вийшла з друку давно пожадана книжка:

КАРОЛЯ, чудова повість з житя сироти, 160 сторін	40 цт.
НОВІ ПІСНІ З СТАРИМ КІНЦЕМ, пересьпіви Щипавки і Драпавки	25 цт.
ІСТОРІЯ ПРО СИРОТУ ІВАСЯ	15 цт.
НА БІЛИХ СКАЛАХ	60 цт.
ІСТОРІЯ КОЗАЧЧИНИ з образками і мапою України	80 цт.
ОБРАЗКИ З РОЗВИТКУ РУСИНІВ, популярна книжка для кождого, з образками	75 цт.
НАЧЕРК ІСТОРІЇ УКР. ЛІТЕРАТУРИ I. і II. часть	$1.50
ЖИВИЙ ТРУП	15 цт.
СКОШЕНИЙ ЦЬВІТ, гарне оповіданє	45 цт.

Катальоґ книжок, інструментів і стереоскопів даром.

RUSKA KNYNARNIA
850 Main St, Winnipeg, Canada.

ВАЖНЕ ДЛЯ АМАТОРСЬКИХ КРУЖКІВ.

Принимаю замовленя на народні, українські і иншого рода костюми та потрібні прибори характеризаторські як перуки, волоси, шминки і т. и. по дуже приступних цінах. Хто хотїв би вип жичити сї потрібні річи до театральних представлень зволить прислати замовленє що найменше на 8 днів перед представленєм на слїдуючу адресу: **MRS. E UHORCHAK,**
66 Sussex St., Jersey City, N. J.

Поспішайте замовити! Лишив ся невеличкий запас книжок: Ол. Непрацький-Грановський: 1) „Пелюстки Надії" (поезії) 50 центів; 2) „Намистечко Сліз" (поезії) 15 центів. — Замовляти можна в редакції „Свободи" і у автора на адресу: Mr. A. Granowsky c/o Ch. Mazursky, 11 Belvidere St., Brooklyn, N. Y. — Хто замовляти-ме у автора, не платить за пересилку.

Книжки привезені зі Старого Краю!

Повідомленє.

Повідомляю всї братства, товариства і т. д., що я виробляю всї братські річи, як: відзнаки ріжних форм і величин, паси, капелюхи, шапки, уніформи, американські фани, народні і братські прапори, печатки, церковні хоругви і т. д. — На жаданє посилаю ілюстрації. — Уділяю безплатно всякі інформації і поради. — Єсли кому небудь з наших людий потрібно що купити, а не знає як і де, нехай удасть ся до мене, а я охотно услужу. — Єсьм довголїтним членом Р. Н. Союза. — Хто хоче купити руську або яку небудь книжку, нехай удасть ся до мене. — Котре братство замовить від мене американьску фану, то не пожалує. — За всї замовленя ґарантую. Адреса:

STEPHEN KALAKUKA,
1009 N. Main Ave., Scranton, Pa.

Єсли маєте слабий зір, терпите на запаленє очий і біль голови, або єсьте загрожені слїпотою, удайте ся по пораду до

ОКУЛЇСТА

45—18 **L. FRIEDNER-A O. R. D. O.**
29 Newark Ave., побіч Cooper Pl., Jersey City, N. J.
Відповідно до зору окуляри від $1.00 висше.
Специяльність: Окуляри для шкільних дїтий.
Направляє шкла. Ґарантія запевнена.
Отворено від год. 8 рано до 8 вечер

ДАРМО! 18—

Фоноґраф, мужеську або дамську годинку, годинник столовий з музикою, гармонію, машину до писаня, сервіс — єсли хочете дістати цілком дармо як дарунок, пишіть сейчас по безплатні інформації, залучаючи марку на відповідь.

ENGLISH-ASIATIC TOBACCO CO.,
Dept. A. 26, 115 E. 7th St., New York City.

Для гр. кат. парохій!

КОВЕРТИ на Великодний дар

1000 штук **$5** — 500 штук **$3**

виконує скоро, дешево і гарно

ДРУКАРНЯ „СВОБОДИ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

АНДРЕЙ КАШИНСЬКИЙ, маляр.

Малює доми так зверху як і в серединї, паперує солїдно, тревало і по найприступнїйших цінах, в околици Ню Йорку, Йонкерс, Джерзи Сіти і других сусїдних місцевостях. — Адреса:

Andrew Kashynski,
1412 BLONDEL AVE, Bronx, NEW YORK, N. Y.

КУПУЙТЕ ФАРМИ В ВІСКОНЗІН!

Єсли хочете купити ДОБРУ ФАРМУ, не піски, скали і инші неужитки але ПРАВДИВУ, ДОБРУ ФАРМУ і урожайну землю і то за дешеві гроші, то не ходїть по ніяких агентах, які своє хвалять а чуже ганять, але йдіть просто до Люблін в середнім Вісконзінї.

Суть там ще сотки фарм найлїпшої чорної землї за дешеві гроші і на довголітні сплати.

Фарми суть до продажи через самих властителїв, які мають ще великі обшари на продаж.

Там найдете руську церков і польські костели, при яких суть і школи. Суть там фабрики деревяних виробів і численні фабрики масла і сира. Торги на всякі продукти.

Найдете там також сотки руських і польських фармерів, від яких можете дізнатись про положенє, урожай і продаж, щобисьте не думали що будете ошукані.

Просимо памятати назву міста:

LUBLIN, Taylor County, Wisconsin.

Люблін находить ся при зелїзничій дорозї „Soo" (Wis. Central).

Подорож зелїзницею з Шікаґо до Люблїна коштує 6 долярів.

Приходїть скоро, бо лїпшої наґоди нїгде не найдете.

M. DURSKI
Lublin, Wisconsin.

ПОРА Й НАМ УКРАЇНЦЯМ

іти за взором других культурних народів і стати „людьми між людьми". Другі народи захвачують землї та богацтва в свої руки, строять житє і стають господарами в чужій сторонї, — а ми лише чорно працюєм і горюєм та дивимо ся, як другі богатїють нашою кервавицею

УКРАЇНЦЇ! Докажім, що й ми хочемо й потрафимо жити в своїй хатї а не комірниками. Ідім громадно

НА ФАРМИ!

Якраз заложено в чудовій околицї Стейту North Carolina,

Українську оселю

в якій знамениті услівя господарованя і чудові виглиди для нас. — Земля там знаменита і родить все — збіже, огородовини, овочі, кукурузу, бавовну, виноград і пр. Жнива там три і чотири рази до року. Підсонє прездорове; нема майже зими, а в лїтї горячо не знане. Рибні ріки і роскішні лїси. Вода чиста і здорова. Цїна 10-акрової фарми около $500.00 готівкою або на догідні сплати. Фарми сї поручають всякі господарські комісії державні і приватні, як також поселені вже там фармери. Читайте листи друковані в кождім числї ґазети.

По фотоґрафії, книжочку і інформації пишіть до:

North Carolina Trucking Co., 327 E. 14th Str., NEW YORK, N. Y.

Що пише ґазета „Star" про солодкі картофлї з нашої кольонії!

ЛИСТ КОМІСІЇ ПОЛ. ОРҐАНІЗАЦІЙ З ЧІКАҐО, ІЛЛ.

Низше підписані звідали Кольонїю Маратон, Артезія, як також досьвідчальні фарми, власність Carolina Trucking Development Co. в North Carolina. Поїхалисьмо там спеціяльно задля провіреня землї, посїлости, відвічальности та репутації Компанії і можемо сьміло посьвідчити, що фінансове положенє Компанії є якнайлучше, що всї оголошеня і твердженя Компанії опирають ся на фактах і що все, о чім вони пишуть, можна найти на місци як річ вже доконану.

Поручаємо Компанїю нашим людям в Сполучених Державах.

(Підписи): Ф. Авґустинович, Альберт А. Бок, Теодор Ґордон, Ст. Г. Врублевський.

Кінцеве справоздане

ліквідаційної комісії розвязавшого ся товариства „Руский Народний Дім в Америці.“

Як відомо всім уділовцям (стакголдерам) повисшої корпорації, на послідних зборах, відбувших ся около 21. марта 1907 р., ухвалено було розвязати сю інституцію і в тій цїли вибрано до сего низше підписану ліквідаційну комісію.

На сих зборах тодішний уряд предложив стакголдерам, що Р. Н. Дім має маєтку в сумі $9.841.03. В пару день по зборах показало ся однак, що з повисшої суми має виплатитись $2269.00 фірмі Ц. Б. Річард Ко., котра то компанія вислала наперед $11.345.00 корон до Краєвого Союза Кредитового на пересилку гроший до старого краю, яку тодї провадив Р. Н. Дім. По сплаченю сего довгу мало би остати $7.572.03. За уділи (шери) стакголдерам було ся винно в той час $8.245.00, отже показуєсь, що вже тоді бракувало $672.97 до суми, яку стакголдери вплатили за шери. Недобір сей був наслідком виплати процентів в 1906 році від шерів А 6%, В 3%.

Коли ліквідаційна комісія забралась до колєктованя позісталого гроша стакголдерів, як всім се знано, показало ся, що Р. Н. Дім поза позички, які мав ульоковані на пропертах в Олифант, Па., мав також свої гроші понад $1000.00 ульоковані в руськім компанійнім шторі в Олифант, Па. Штор сей по якімсь часї зачав упадати а тодішний предсїдатель Р. Н. Дому о. Н. Струтинський, хотячи ратувати гроші, які там був вложив, переняв сей штор на власність Р. Н. Дому і вложив до него ще більше гроший Р. Н. Д., які в той час мав під рукою, зі збираних процентів і частий капіталу від людий, котрим позичилось гроші на проперти. Сей однак штор не підняв ся, а противно, упав, а з ним впали вложені там гроші, понад $2700.00.

Ліквідаційна комісія переглянувши те все прийшла до переконаня, що нічого не остає, хиба ратувати ту решту гроша, яка ще можлива до виратованя, що і зроблено.

Вислїд того всего днесь представляєсь так:

Касієр ліквідаційної комісії одержав від бувшого касієра п. А. Шаршоня:

ПРИХІД.

Отримав чеки від Алексея Шаршоня.

Май 27, 1907	$1600.00
Май 27, 1907	400.00
Верес. 5, 1907	1170.34
Верес. 19, 1907	140.11
Верес. 23, 1907	38.86
Верес. 23, 1907	78.31
Жов. 10. 1907	10.42
Січ. 8, 1908 Василь Мацїйовський, процент	7.10
Василь Мацїйовський, рати місячні:	
Січ. 8, 1908	30.00
Лют. 4, 1908	10.00
Май 20, 1908	30.00
Липень 23, 1908	15.15
Серп. 14, 1908	10.00
Верес. 16, 1908	10.00
Іван Сенко, рати місячні:	
Цьвітень 4, 1908	15.00
Серп. 18, 1908	28.00
Січ. 12, 1908 Фильо Сенко процент	10.50
Чер. 6, 1908, Петро Жінський	10.00
Лип. 23, 1908, П. Жінський	10.00
Чер. 6, 1908, Петро Єдинак	20.00
Лип. 23, 1908, Петро Єдинак	15.00
Серп. 25, 1908, Петро Єдинак	10.00
Верес. 16, 1908, Петро Єдинак	10.00
Груд. 28, 1908, Петро Єдинак процент до 1-го січня	10.00
Чер. 10, 1911, Гері Нідель, за морґіч І. Сенка	175.00
Лип. 27, 1911, Гері Нідел	1000.00
Лют. 15, 1912, „ „	195.00
Разом	$5058.79

РОЗХІД.

Цьвітень 2, 1907, Д. Е. Мекмагон & Ко., премія від $2000.00 бонду	$ 20.00
Серп. 20, 1907, І. Ардан за оголошеня і роботи	190.02
Лют. 4, 1908, виплачено шери (В), Гр. Пиртко	130.00
Лют. 4, 1908, Катерина Ґерих	50.00
Лют. 4, 1908, Ева Вислоцка	100.00
Лют. 4, 1908, Гр. Крет	10.00
Лют. 4, 1908, С. Ядловський	140.00
Лют. 4, 1908, Іван Ґрот,	10.00
Лют. 4. 1908, Юлія Ґбур	100.00
Лют. 4, 1908, Юлія Біскош	100.00
Лют. 4, 1908, Д. Капітула	20.00
Лют. 4, 1908, Мих. Павлишак	10.00
Лют. 4, 1908, Марія Кузяк	50.00
Лют. 4, 1908, Варв. Серовіцка	100.00
Лют. 4, 1908, Мих. Снадик	10.00
Лют. 4, 1908, Петро Мурдза	20.00
Лют. 4, 1908, Теод. Зубаль	100.00
Лют. 4, 1908, Юлія Шведа	100.00
Лют. 4, 1908, Ілько Глива	10.00
Лют. 4, 1908, Йосифина Костик	20.00
Лют. 4, 1908, Бр. сьв. Єлени в Ансонії, Конн.	30.00
Лют. 4, 1908, Бр. сьв. Ап. Петра і Павла в Ансонії, Конн.	100.00
Лют. 4, 1908, А. Березовська	100.00
Лют. 4, 1908, Гавр. Дзядик	10.00
Лют. 4, 1908, Гр. Сидор, пос.	4.00
Лют. 4, 1908, Гавр. Дзядик, посилка	4.00
Лют. 4, 1908, Гавр. Дзядик, на розвязанє товариства	6.00
Лют. 4, 1908, телеґрами і адміністрація	1.41
Лют. 4, 1908, Конст. Кирчів, подорож до Олифант, Па.	13.50
Лют. 4, 1908, Гавр. Дзядик, подорож до Олифант, Па.	17.00
Серп. 26, 1908, Анна Русинко	100.00
Серп. 26, 1908, Дм. Ванько	12.50
Серп. 26, 1908, Т. Лабовський, шер (В)	10.00
Падол. 1908, Гавр. Дзядик, справи Р. Н. Д. в Джерзи Сіти	6.00
Лют. 18, 1909, Іван Бурштин, на 4 шери А	50.00
Май 14, 1909, Іван Бурштин, на 2 шери А	25.00
Черв. 21, 1909, К. Кирчів, тікети до Олифант, Па.	12.50
Груд. 16, 1909, Григ. Даньчак на 2 шери А	9.00
Жовт. 4, 1909, Анастаз. Хомкович Гумек, на 2 шери А	26.00
Лют. 16, 1910, С. Ядловський, тікет і видатки до Олифант, Па.	12.94
Лют. 1910, Гавр. Дзядик, видатки	16.75
Лют. 24, 1910, Анд. Ґузеляк, за шер В	50.00
Лют. 24, 1910, Василь Ґамбаль, шери В	10.00
Черв. 10, 1910, „Свобода“, за циркулярі	12.00
Черв. 10, 1910, К. Кирчів, тікет і видатки до Олифант, Па.	12.94
Черв. 6, 1910, К. Кирчів, видатки до Олифанту	10.00
Груд. 31, 1910, Тимко Цїркот, на рахунок шеру А	10.00
Лют. 17, 1913, П. М. Кеннеди, обрахованє процентів	3.00
Олена Криніцька на рахунок шерів	37.28
Разом виплачено	$2001.84
Прихід	$5058.79
Розхід	2001.84
Остає в касієра	$3056.95
Відсотки рахуючи 3½% як ухвалено на послїдних зборах уділовців, наросло за той час	426.02
Отже в касієра днесь знаходить ся	$3482.97

На сю суму позістає до виплати 262 шерів А і 4 шери В.

Отже розділивши суму 3482.97 на 262 шерів А і 4 шери В, припаде на кождий шер А $13.14 а на кождий шер В $10.00.

Зваживши однак, що ліквідаційна комісія мусить оплатити почту, пересилаючи гроші дотичним стакголдерам, длятого з кождого шера відтягає на сю річ по 2 цнт., так що кождий стакголдер отримає за свій шер А 13.12 а за шер В 10.00.

На тім отже кінчимо справу Р. Н. Дому і просимо отсею дорогою, щоб кождий стакголдер найдальше до 30 юнія б. р. прислав свої шери на руки секретаря ліквідаційної комісії: S. Jadlovski, P. O. Box 76, Jersey City, N. J., а касієр виплатить кождому приналежну часть.

Jersey City, N. J., April 7, 1913.

К. Кирчів, Г. Дзядик, С. Ядловський,
ліквідаційна комісія.

Головний Уряд „Р. Н. Союза“.

Духовний Отець:
о. Дмитро Хомяк, Simpson, Pa.

Предсідатель:
Дмитро Капітула, McAdoo, Pa.

Місто-предсідателька:
Марія Білик, Chicago, Ill.

Місто-предсідатель:
Василь Сувак, Whiting, Ind.

Секретар рекордовий:
Михайло Угорчак, Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар фінансовий:
Семен Ядловський, Box 76, Jersey City, N. J.

Касієр:
Алексій Шаршонь, 524 Pine and Franklin Sts., Shamokin, Pa.

Контрольна Комісія:
о. В, Балог, Whiting, Ind.
Стефан Милянович, Jersey City, N. J.
Йосиф Ялечко, Ramey, Pa.

Радні:
Іван Ґлова, Shamokin, Pa.
Николай Ваверчак, Perth Amboy, N. J.
Володимир Каськів, Jersey City, N. J.
Петро Мотало, Chicago, Ill.
о. Мирон Данилович, Ansonia, Conn.
Андрій Гальчак, McKees Rocks, Pa.

Редактор „Свободи“:
Осип Стеткевич, 83 Grand Str., Jersey City, N. J.

Завідатель „Свободи“:
Андрій Савка, 83 Grand Str., Jersey City, N. J.

Головна Канцелярія „Р. Н. Союза“ находить ся під числом 83 Grand St., (у власнім домі) Jersey City, N. J.

ПОВІДОМЛЕНЄ.

Отсим пригадує ся пп. місцевим Урядникам Р. Н. Союза, що кождий відділ Р. Н. Союза має найдальше до 30 кождого місяця прислати припадаючий на него розмет.

Відділи не тримаючі ся сего, будуть безпроволочно суспендовані, а за наслідки будуть відповідати місцеві Урядники перед своїми членами за їх неточність в своїм урядованю.

Голов. Уряд Р. Н. С.

РУХ В ВІДДІЛАХ Р. Н. СОЮЗА.

БРУКЛИН. Н. Й. Бр. Пресьв. Тройці, від. 203, подає до загальної відомости, що на квартальнім мітінґу, відбувшім ся дня 8-го цьвітня с. р. ухвалено принимати через місяці: май, червень і липень нових членів без вступного до Братства а до Р. Н. Союза після статута. Дорогі Братя Русини з Бруклина, Н. Й., котрі єще не належите до жадної орґанізації. Спішіть чим скорше і приступайте до нашого Братства і до Руського Народного Союза. Не чекайте, аж прийдуть старші літа, бо смерть часом і молодого забирає. Приходіть єще нині, а ми приймемо Вас радо і щиро до нашого Братства і до Руського Народного Союза. Братство Пресьв. Троїці платить за час тяжкої недуги запомогу хорим $5.00 тижнево. В случаю смерти члена Братство дає на кошти його похорону $100.00, а на похорон жени члена $50.00. — В. Саїв, предс.; Л. Мигаль, секр.

І. ЮНҐСТАВН, О. Тов. Сокіл під покр. сьв. Арх. Михаїла, від. 218, повідомляє всіх своїх членів, що 11-го мая с. р. о 5-ій год. пополудни відбуде ся річний мітінґ, на котрім будуть дуже важні справи до полагодженя. Довгуючі члени мають вирівнати всі свої довги, бо в противнім разі зістануть суспендовані з Товариства і з Р. Н. Союза. Неявившиї ся член заплатить 50 цнт. кари, а урядник $1.00. На тім мітінґу контрольори мають здати своє справозданє. — Р. Ґіль, предс.; І. Бурий, кас., М. Ткачишин, секретар.

СКРЕНТОН. ПА. Бр. сьв. Володимира, від. 162, подає до відома своїм членам, що найблившиї мітінґ відбудеть ся виїмково не 27-го с. м. (Великдень!), але у Велику Пятницю, дня 25-го с. м., о год. 7-ій вечер.

КОНКУРС.

Пошукуємо для нашої парохії дяко-учителя, котрий міг би рівночасно учити дітий в трьох парохіяльний школах. Вимагаємо від кандидата на сю посаду точного знаня нотного сьпіву, цілковитої тверезости і бездоганного житя. Услівя тільки листовно. Сьвідоцтва із заниманих дотепер посад конче вимагані. Зголошеня просимо висилати сейчас на адресу: Rev Vladimir Derzyruka, 430 North Seventh St, Scranton, Pa.

БУДОВА ІКОНОСТАСУ І МАЛЬОВАНЄ ЦЕРКВИ.

Отсим подає ся до відома П. Т. Малярів і Різьбарів, що уряд церкви сьв. Кирила і Методія в Олифант, Па., має намір будувати іконостас і малювати церков. Робота має бути перворядної якости, артистична. Рефлектуючі нехай предложить пляни і подадуть ціну. Речинець до 29. мая н. с. 1913. Всякі інформації уділяє комітет церковний під адресою: Box 375, Olyphant. Pa.

ПОШУКУВАНЯ.

Пошукую свого брата, **ВАСИЛЯ ШЕВЧУКА**, родом з Підгорець, повіт Золочів, в дуже важній справі. Перед двома роками перебував в Голийок, Масс. Хто би знав його адресу, зволить ласкаво написати до мене, а за се дістане два доляри нагороди. Адресувати: John Podborecki, 1327 Franklin St., Easton, Pa.

Пошукую вас, вуйку **ГНАТЕ БАРАН**, родом з Залозець. Хотівбим з вами побачити ся і до вас на сьв. Воскресенiє в гостину прибути. Як о мені довідаєтесь, то прошу написати. Ваш добре знаний зять Іван Малішевський. Адреса: John Podborecki, 1327 Franklin St., Easton Pa.

Пошукую свого брата **ІВАНА КУЦЬ**, родом з Букови, повіт Самбір. 4 роки тому перебував в Ернестави, Па. Хтоби о нім знав або він сам, нехай дасть знати на понизшу адресу: Йосиф Куць, P. O. Box 366, Butler, Pa.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

ПРЕКРАСНІ ФАРМИ близько Ню Йорку зголосили до продажи фармери. Адресу подам устно, але лише купуючим не аґентам.

СТАРОКРАЄВЕ ҐЕНЕРАЛЬНЕ БЮРО ІНФОРМАЦІЙНЕ.
409 5th Street, New York, N. Y.

ПЛАТИМО ВІД $8.00 ДО $20.00 ТИЖНЕВОЇ ПЛАТНІ!

Потребуємо ще кількох людий в ріжних місцевостях, котрі стали нашими аґентами і продавали всілякі золоті, срібні і ніклеві годинки і ланцушки межи робітниками на місячні сплати по $1.00 і $2.00. Потрібно також кількох людий на подорожних аґентів. Практика тут злишна. Лиш чесні і тверезі люди повинні зголошуватись по сі аґенції: Подайте своє теперішне заняте. Адреса: North American Sales C., Box 954. Dept. 182, New York, N. Y.

ДОБРИЙ ЗАРОБОК ДЛЯ ЧЕСНИХ ЛЮДИЙ. Підписана компанія пошукує за совісними аґентами руської народности. По близші інформації пишіть по руськи до: European Colonization Company, 441 Drexel Building, Philadelphia, Pa.

ФАРМА НА ПРОДАЖ, 60 акрів. Дім з красними господарськими будинками, 8 штук худоби, 2 коні, 125 курий і всілякі фармерські знаряди. Адреса: E. Piątkowski, Falls Ave., Norwich, Conn

ПОЗІР! Потрібно аґентів і менаджерів в кождій місцевости, як також до бюра. Занятє постійне, добрий дохід. Кілька годин денно принесе Вам значний заробок. Продаємо фарми і лоти, положені при великих фабриках, де потрібно много робітників, в поблизу Ню Йорку. Пишіть або голосіть ся на адресу: 132 Nassau Str., Room 309, New York, N. Y.

ФАРМА НА ПРОДАЖ, в Пенсильвенії, 36 акрів, половина під управу. Дім на 6 кімнат і другі господарські будинки. Пів акра овочевих корчів. 200 курий. Усе те продаєсь за ціну $1.250.00. Для порозуміня голоситись до: E. R. до „Svoboda“, 83 Grand Str., Jersey City, N. J.

ПОТРІБНО 200 РОБІТНИКІВ до роботи при цементі так на дворі як і у фабриці. Страйку нема. Платня $1.50 до $2.20 денно. Робота стала через цілий час року. Добра спосібність до осягненя ліпшої платні. Голоситись: New York & New England Cement & Lime Co., Hudson, N. Y

НА ПРОДАЖ двоповерховий дім на 8 комнат. Лот 25×100. Ціна $1800.00. Готівкою $200.00 а решта по $15.00 місячно. Дім находить ся під ч. 40 Lewis Ave. два бльоки від St. Pauls і West Side Ave. Властитель B., 135 Sip Ave., Jersey City, N. J. Телефон ч. 656-J Bergen.

!!Фарми на продаж!!

1) 100 акрів в стейті нюйорськім. без будинків. Ціна $1.000.00, половина готівкою.

2) 44 акрів в стейті Коннектикут. Дім о 8 румах (кімнатах) і будинки господарські. Інвентар живий і мертвий. Ціна $2.300.00, сплата після умови.

3) 204 акрів в стейті нюйорськім. Два доми о 15 румах. Всі будинки господарські. Інвентар живий і мертвий. (19 коров, 3 коні і т. д.). Ціна 5.500.00, з чого около 3.000.00 готівкою.

4) 105 акрів в стейті нюйорськім. Дім о 8 румах і всі будинки господарські. Інвентар живий і мертвий. Ціна $2.500.00, з чого $1.000.00 готівкою.

5) 82 і пів акрів в стейті нюйорськім. Дім о 14 румах і всі будинки господарські. Інвентар живий і мертвий. Ціна $6.500.00, з чого $3.500.00 готівкою.

6) 104 акрів в стейті нюйорськім. Два доми о 26 румах і всі будинки господарські. Інвентар живий і мертвий і 3.000 футів різаного дерева. Ціна $4.800.00, з чого $1.500.00 готівкою.

7) 112 акрів в стейті нюйорськім. Дім о 5 румах і будинки господарські. Без інвентара. Ціна $1.600.00, з чого $800.00 готівкою.

8) 120 акрів в стейті Пенсильвенія. Дім о 12 румах і всі будинки господарські. Інвентар живий і мертвий (7 коний, 25 свинь, 14 штук худоби, 200 курий і т. д.). Ціна $14.000.00, сплата після умови.

9) 103 акрів в стейті Ню Джерзи. Дім о 6 румах і всі будинки господарські. Інвентар живий і мертвий. Ціна $4.000.00, з чого $1.200.00 готівкою.

10) 99 акрів в стейті нюйорськім. Два доми о 16 румах і всі будинки. Без інвентара. Ціна $3.000.00. Сплата довільна.

11) 120 акрів в стейті нюйорськім. Дім і будинки. Інвентар живий і мертвий (12 коров, 12 ялівок і т. д. Ціна $3.800.00.

12) 124 акрів в стейті Ню Джерзи. 2 доми о 32 румах і всі будинки. Ціна $8.500.00, половина готівкою.

13) 50 акрів в стейті Ню Джерзи. Дім і будинки. Інвентар живий і мертвий. Ціна $5.000.00, половина готівкою.

14) 50 до 60 акрів в стейті нюйорськім. Дім мешкальний і будинки. Інвентар живий і мертвий. Ціна $1.550.00, з чого $450 готівкою.

15) 180 акрів в стейті нюйорськім. Дім о 10 умебльованих румах і всі будинки господарські. Інвентар живий і мертвий (16 коров, 4 коні, 4 ялівки і т. д.) Ціна $10.000.00, з чого $4.000.00 готівкою.

16) 100 акрів в стейті нюйорськім. Дім о 8 румах в части умебльованих і всі будинки господарські. Інвентар живий і мертвий. Ціна $2.500.00, з чого $1.100.00 готівкою.

17) 99 акрів в стейті нюйорськім. Два доми о 16 румах і всі будинки господарські. Ціна $3.000.00.

Близших пояснень уділить

Г. Чарнецький і Сп.
30 E. 7th Street, New York, N. Y.

ПЕРЕД ЧАСОМ.

Нельсон сказав раз: „Завдячую всі мої сукцеси в житю тому, що я завсігди був о чверть години скорше ніж повинен“. Є се дуже добра лекція для тих, котрі люблять відкладати щось на пізнійше. Можливо, що декотрі з Вас мають сей досьвід, що в разі хороби, кілька мінут ратує пацієнта. Се доказує, що найменшу слабість повинно лічити ся безпроволочно. Єсли вона походить від жолудка або від внутреностий, уживайте Трінера Американський Еліксір Гіркого Вина не відкладаючи. Сей лік є дуже успішний у всіх недугах органів травленя, бо він вичистить їх добре і одночасно скріпить. Богато атаків смертних недуг було відвернених через ужитя того ліку. По всіх друґсторах.

Jos. Triner,
1333—39 S. Ashland Ave.,
Chicago, Ill.

Трінера Лінімент завсігди вдоволить кождого.

В ДРУКАРНІ „СВОБОДИ“ МОЖНА ДІСТАТИ СЛІДУЮЧІ КНИЖКИ:

Молитвенник, латинськими буквами	1.80
Молитвослов	1.50
Милосердія двері	1.80

Друки.

Книжки колекторські церковні 100 штук	7.00
Метрики шлюбні	3
Метрики смерти	3
Поминок за померших	10
Папір листовий з вінєтами, оден	2
Книжка для опікунів хорих	1.00